

Brüssel, 21.12.2016
COM(2016) 881 final

2016/0407 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

Schengeni infosüsteemi kasutamise kohta ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Viimase kahe aasta jooksul on Euroopa Liidus püütud üheaegselt lahendada mitmeid probleeme rändejuhtimise, ELi välispiiride integreeritud piirikontrolli, terrorismivastase võitluse ja piiriülese kuritegevuse valdkonnas. Probleemide lahendamiseks ning tõhusa ja toimiva julgeolekuliidu rajamiseks on ülioluline tagada tõhus teabevahetus liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja asjaomaste ELi asutuste vahel.

Schengeni infosüsteem (SIS) on kõige kasulikum vahend ELi ja Schengeni lepinguga ühinenud riikide sisserände-, politsei-, tolli- ja kohtuasutuste tõhusa koostööks. Sellistel liikmesriikide pädevatel asutustel nagu politsei, piirivalve ja toll peab olema juurdepääs kvaliteetsele teabele nende kontrollitavate isikute või esemete kohta ning selged juhised selle kohta, mida iga juhtumi korral teha tuleb. See suuremahuline infosüsteem on Schengeni koostöö keskmes ja sellel on oluline roll inimeste Schengeni alal vaba liikumise hõlbustamisel. SISi kaudu saavad pädevad asutused sisestada ja otsida andmeid tagaotsitavate ning nende kohta, kellel ei pruugi olla õigust siseneda ELi või seal viibida, kadunud isikute, eelkõige laste, ning varastatud, ebaseaduslikult omastatud ja kaotatud esemete kohta. SIS sisaldab lisaks konkreetset isikut või eset käsitlevale teabele ka pädevatele asutustele mõeldud selgeid juhiseid selle kohta, mida isiku või eseme pärast leidmist teha.

Komisjon korraldas 2016. aastal, kolm aastat pärast infosüsteemi kasutuselevõttu, teise põlvkonna SISi põhjaliku hindamise¹. Hindamine näitas, et SISi kasutamine on olnud väga edukas. 2015. aastal kontrollisid riikide pädevad asutused isikuid ja esemeid SISi sisestatud andmete põhjal peaaegu 2,9 miljardil korral ja vahetasid üle 1,8 miljoni ühiku täiendavat teavet. Sellegipoolest, nagu on osutatud komisjoni 2017. aasta tööprogrammis, tuleks positiivse kogemuse põhjal süsteemi tõhusust ja tulemuslikkust veelgi suurendada. Seda silmas pidades esitab komisjon hindamise tulemuste alusel esimese kolmest kavasolevast ettepanekust eesmärgiga täiustada ja laiendada SISi kasutamist. Samas jätkatakse tööd olemasolevate ja tulevaste õiguskaitse- ja piirihaldussüsteemide koostalitlusvõime suurendamiseks vastavalt infosüsteemide koostalitlusvõime kõrgetasemelise eksperdirühma tegevuse tulemustele.

Kõnealustes ettepanekutes käsitletakse süsteemi kasutamist a) piirihalduseks, b) politseikoostööks ja kriminaalasjades tehtavaks õigusalasest koostööks ning c) ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks. Esimesed kaks ettepanekut moodustavad üheskoos SISi loomise, toimimise ja kasutamise õigusliku aluse. Lisaks ettepanekule, milles käsitletakse piirihaldust, esitatakse ka ettepanek SISi kasutamise kohta ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks täiendab ettepanekut piirihalduse kohta ja selles sisalduvaid sätteid. Sellega

---

¹ Aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) hindamise kohta vastavalt määruse (EÜ) nr 1987/2006 artikli 24 lõikele 5, artikli 43 lõikele 3 ja 50 lõikele 5, otsuse 2007/533/JHA artikli 59 lõikele 3 ja artikli 66 lõikele 5 ning aruandele lisatud talituste töödokument (ELT L ...).

kehtestatakse uus hoiatusteadete kategooria ning aidatakse kaasa direktiivi 2008/115/EÜ² rakendamisele ja jälgida selle täitmist.

Kuna liikmesriikide osalemine ELi poliitikas seoses vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga on erinev, on vaja võtta vastu kolm erinevat õigusakti, mis on siiski üksteisega kooskõlas ja võimaldavad süsteemi täielikku toimimist ja kasutamist.

Selleks et edendada ja parandada teabe haldamist ELi tasandil, algatas komisjon 2016. aasta aprillis arutelu teemal „Tugevamad ja arukamad infosüsteemid piiride ja julgeoleku jaoks“³. Üldeesmärk on tagada, et pädevad asutused saaksid süstemaatiliselt vajalikku teavet erinevatest nende käsutuses olevatest infosüsteemidest. Selle eesmärgi saavutamiseks on komisjon vaadanud läbi olemasoleva infoarhitektuuri, et teha kindlaks teabelüngad ja puudujäägid, mis tulenevad olemasolevate süsteemide funktsioonide puudustest ning ELi üldise andmehaldusarhitektuuri killustusest. Selles töös abi saamiseks moodustas komisjon infosüsteemide koostalitlusvõime kõrgetasemelise eksperdirühma, mille tegevuse vahetulemusi on võetud arvesse käesoleva ettepaneku andmete kvaliteeti puudutavates osades⁴. President Juncker rõhutas oma 2016. aasta septembri ettekandes Euroopa Liidu olukorra kohta, kui oluline on kõrvaldada puudused teabe haldamisel ning parandada infosüsteemide koostalitlusvõimet ja omavahelist sidumist.

Infosüsteemide koostalitlusvõime kõrgetasemeline eksperdirühm esitab oma tegevuse tulemused 2017. aasta esimesel poolel ja seejärel arutab komisjon teist ettepanekut, mille eesmärk on veelgi parandada SISi koostalitlusvõimet teiste IT-süsteemidega. Need ettepanekud on kavas esitada 2017. aasta keskel. Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Ametit (eu-LISA) käsitleva määruse (EL) nr 1077/2011⁵ läbivaatamine on selle töö samavõrd oluline osa ja selle kohta teeb komisjon 2017. aastal tõenäoliselt eraldi ettepanekud. Praeguses julgeolekuolukorras on väga oluline investeerida teabevahetuse ja teabe haldamise kiiruse, tõhususe ja kvaliteedi parandamisse ning ELi andmebaaside ja infosüsteemide koostalitlusvõime tagamisse.

Seda arvesse võttes on käesoleva ettepaneku eesmärk täiustada ja laiendada SISi kasutamist, muutes liikmesriikide ametiasutustele kohustuslikuks sisestada SISi kõik direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsused, et need oleksid kättesaadavad kogu ELis, ning seega parandada nende täitmist. Ettepanekuga laiendatakse SISi kohaldamisala ja kehtestatakse uus hoiatusteadete kategooria – tagasisaatmisotsuseid käsitlevad hoiatusteaded.

Piirihaldust käsitlev ettepanek juba sisaldab sätteid direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud sisenemiskeeldude alusel hoiatusteadete SISi sisestamise ja seal töötlemise kohta. Need meetmed toetavad kontrolli ELi välispiiridel ja põhinevad seetõttu Schengeni *acquis*¹. Direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste alusel hoiatusteadete SISi sisestamine ja seal töötlemine toetab ELi ühist sisserändepoliitikat ja on seetõttu sätestatud eraldi õigusaktis. Tagasisaatmist käsitlev ettepanek põhineb piiride haldamist

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

³ COM(2016) 205 final, 6.4.2016.

⁴ Komisjoni otsus 2016/C 257/03, 17.6.2016.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1077/2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks (ELT L 286, 1.11.2011, lk 1).

käsitleva ettepaneku üldsätetel SISi loomise, toimimise ja kasutamise kohta. Kuna see on piiride haldamist käsitleva õigusaktiga tihedalt seotud, tuleks mõlemad vastu võtta, jõustada ja kohaldada samaaegselt.

Ettepanek laiendada SISi kasutamist, et kontrollida ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmist, toetab ja tugevdab Euroopa Liidu tegevust integreeritud, kestliku ja tervikliku ELi rändepoliitika loomisel. Nagu on rõhutatud *Euroopa rände tegevuskavas*,⁶ on ELi rändepoliitikas kesksel kohal ELis viibimise õiguseta ebaseaduslike rändajate tagasisaatmine nende päritoluriiki täielikus kooskõlas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega. Kuid ELi tagasisaatmissüsteem toimib puudulikult ja ei ole piisavalt tõhus. Eurostati statistika kohaselt on viimastel aastatel EList tegelikult lahkunud ainult umbes 40 % ebaseaduslikest rändajatest, kellele on tehtud ettekirjutus lahkumiseks. 2015. aastal tehti lahkumisettekirjutus 553 395 kolmanda riigi kodanikule, kuid tegelikult lahkus ainult 226 800.

Kui 2015. aastal rände- ja pagulaskriis süvenes, suurenes märkimisväärselt vajadus rakendada tõhusaid meetmeid ebaseadusliku rände tõkestamiseks ja parandada ebaseaduslike rändajate tagasisaatmise määra. Sel põhjusel tegeleb komisjon kõigi ELi tagasisaatmisalases tegevuskavas⁷ esitatud meetmete rakendamisega. Need meetmed on vajalikud selleks, et kindlustada üldsuse usaldus ELi rände- ja varjupaigapoliitika vastu ning pakkuda piisavalt tuge kaitset vajavatele isikutele. Koos eesmärgiga parandada Euroopa süsteemi ebaseaduslike rändajate päritoluriiki tagasisaatmiseks tuleb suurendada ka pingutusi kaitset vajavate isikute kaitse parandamiseks.

ELi tagasisaatmispoliitika tõhustamiseks on äärmiselt oluline teha koostööd päritoluriikidega. Seepärast jõuti Euroopa Ülemkogu 2016. aasta juuni kohtumisel järeldusele, et Euroopa Liit peab kehtestama ja kiiresti rakendama partnerlusraamistiku koostöö tegemiseks konkreetsete päritolu- ja transiidiriikidega, nähes ette mõjuvad stiimulid ja piisavad tingimused. Komisjon tegeleb praegu nende partnerluste arendamisega. Kuid ELi suutlikkus saata ebaseaduslikud rändajad tagasi ei olene ainult koostööst päritolu- ja transiidiriikidega. Probleeme tekitavad ka takistused, mis peituvad riigisisestes ebaseaduslike rändajate tagasisaatmise süsteemides. Kõige suuremad on probleemid liikmesriikide tagasisaatmisotsuste täitmisega.

ELi tagasisaatmisalases tegevuskavas ja teatises „Tugevamad ja arukamad infosüsteemid piiride ja julgeoleku jaoks“⁸ nimetas komisjon vajadust kasutada tagasisaatmissüsteemi tõhustamiseks paremini suuremahuliste IT-süsteemide pakutavaid võimalusi. Oma 25.–26. juuni 2015. aasta järeldustes esitas Euroopa Ülemkogu üleskutse hakata SISi kandma ka tagasisaatmisotsuseid, et neid saaks paremini täita⁹. Nõukogu (justiits- ja siseküsimused) kordas seda üleskutset oma 8.–9. oktoobri 2015. aasta kohtumise järeldustes¹⁰.

Praegu puudub kogu ELi hõlmav süsteem teabe vahetamiseks liikmesriikides direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste ning nendes otsustes nimetatud kolmandate riikide kodanike tegeliku liikmesriikide territooriumilt lahkumise kohta. Selline olukord võimaldab ebaseaduslikel rändajatel vältida nende kohta tehtud otsuse täitmist lihtsalt

⁶ COM(2015) 240 final.

⁷ COM(2015) 453 final.

⁸ COM(2016) 205 final.

⁹ Euroopa Ülemkogu 25.–26. juuni 2015. aasta järeldused (ST 22 2015 INIT).

¹⁰ Nõukogu järeldused tagasisaatmispoliitika tuleviku kohta on kättesaadavad aadressil http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2015/10/40802203341_et.pdf.

mõnda teise liikmesriiki liikumise teel. Sellistel juhtudel ei ole ebaseadusliku rändaja kinnipidanud liikmesriigi ametiasutused teadlikud sellest, et teine liikmesriik on juba väljastanud direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides tagasisaatmisotsuse. Seega tuleb selle liikmesriigi asutustel alustada väljasaatmismenetlust otsast peale, mis pikendab ebaseadusliku viibimise aega ning venitab ebaseaduslike sisserändajate tagasisaatmist.

Teabelünka aitaks täita see, kui teiste liikmesriikide tehtud tagasisaatmisotsused oleksid kättesaadavad SISi hoiatusteadetena ning võimalik oleks ka vahetada lisateavet ühtsete riiklike kontaktpunktide, näiteks SIRENE büroode kaudu. Kui liikmesriikide ametiasutustel on asjaomase isiku konkreetse olukorra kohta rohkem teavet, saavad nad kiiresti ja õigeaegselt võtta kõige asjakohasema meetme. Olles teadlik konkreetse ebaseadusliku sisserändajaga seotud kõikidest asjaoludest, võib näiteks olla põhjendatud jätta määramata tähtaeg vabatahtlikuks lahkumiseks või võtta meetmeid põgenemise vältimiseks. Kui liikmesriigi rändeasutus teaks, et teine liikmesriik on direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastanud tagasisaatmisotsuse, aitaks see kaasa ka nende otsuste vastastikusele tunnustamisele ELi *acquis'* kohaselt¹¹. Seda võimalust aga kasutatakse teabe puudumise tõttu harva.

Lisaks sellele ei ole liikmesriikidele enamasti teada seegi, kui palju ebaseaduslikke rändajaid on tagasisaatmisotsuse täitnud. Eriti kehtib see nende ebaseaduslike sisserändajate kohta, kes lahkuvad EList vabatahtlikult, näiteks saamata vabatahtliku tagasipöördumise abi või ilma et tuleks korraldada sunniviisiline väljasaatmine. Kui direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsused lisatakse järjekindlalt SISi ja tagasisaatmist käsitleva hoiatusteate kohta päringutabamuse saamisel võetakse asjakohaseid meetmeid, saab SISi abil kontrollida tagasisaatmisotsuste täitmist ja anda ametiasutustele meetmete võtmiseks vajalikku teavet. Kui liikmesriikide territooriumilt lahkumisel kontrollitakse kolmanda riigi kodanikku, kelle kohta on direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsus, saavad liikmesriigi pädevad asutused anda teada tema lahkumisest ja kinnitada tagasipöördumiskohustuse vabatahtlikku või sundtäitmist.

Kui ametiasutused on saanud kinnituse tagasipöördumise kohta, ei ole neil vaja kulutada oma vahendeid EList juba lahkunud ebaseaduslike rändajate asukoha kindlakstegemiseks. Kui kolmanda riigi kodaniku lahkumise kohta puudub kinnitus ja SISist tuleb teade, et isiku vabatahtliku lahkumise tähtaeg on möödunud, on ametiasutustel selge, et tuleb astuda samme asjaomaste isikute asukoha väljaselgitamiseks ja nende väljasaatmise tagamiseks ning väljastada sisenemiskeeld vastavalt direktiivi 2008/115/EÜ artikli 11 lõikele 1. See süsteem aitab liikmesriikidel täita kohustust võtta vajalikke meetmeid tagasisaatmisotsuste tõhusaks ja proportsionaalseks täitmiseks vastavalt direktiivi 2008/115/EÜ artikli 8 lõikele 1. Direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuse täitmise jälgimise tõhustamine aitaks avastada mitmeid juhtumeid, kus lahkumiskohustust ei ole täidetud. See omakorda suurendab tõenäoliselt tagasisaatmiste ja sisenemiskeeldude arvu.

Seega aitab SIS saada usaldusväärsemaid andmeid ja statistikat direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste arvu ja nende täitmise määra kohta.

---

¹¹ Nõukogu 28. mai 2001. aasta direktiiv 2001/40/EÜ kolmandate riikide kodanike väljasaatmise otsuste vastastikuse tunnustamise kohta (ELT L 149, 2.6.2001, lk 34) ja nõukogu 23. veebruari 2004. aasta otsus, millega kehtestatakse kolmandate riikide kodanike väljasaatmise otsuste vastastikust tunnustamist käsitleva direktiivi 2001/40/EÜ kohaldamisest tuleneva rahalise tasakaalustamatuse kompenseerimise kriteeriumid ja praktiline kord (ELT L 60, 27.2.2004, lk 55).

Tagasisaatmist takistab kõige rohkem see, et ebaseaduslike rändajate tuvastamine on keeruline ning et neil puuduvad kolmanda sihtriigi väljastatud kehtivad reisidokumendid. Ebaseaduslikult riigis viibivatel kolmandate riikide kodanikel võivad kinnipidamise ja nende suhtes liikmesriigis toimetatava väljasaatmismenetluse ajal küll olla isikut tõendavad või reisidokumendid, kuid nad vabanevad neist hiljem, et takistada väljasaatmist või liikuda ebaseaduslikult teise liikmesriiki. Sellistel juhtudel aitab teave, mis kinnipidanud liikmesriigil on ebaseaduslikult riigis viibinud ja teise liikmesriiki põgenenud kolmanda riigi kodaniku kohta, tuvastada tema isiku, ja kolmas sihtriik saab põgenenud isikule väljastada kehtiva reisidokumendi. Selleks tuleb SISi asjakohased andmed edastada kolmandate riikide pädevatele asutustele selleks kehtestatud rangetel tingimustel. Edastada tohib ainult andmeid, mis on tingimata vajalikud rändaja isiku tuvastamiseks ja talle uute dokumentide andmiseks. Seejuures tuleb järgida määrust (EL) nr 2016/679 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta,¹² eelkõige selle V peatükki, kus on sätestatud üksikasjalikud normid ja tingimused isikuandmete kolmandatele riikidele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele edastamise kohta. Kui teavet edastab muu liikmesriik kui see, kes sisestas dokumendi kohta andmed SISi hoiatusteatesse, ega ole seega andmete omanik, peab tal olema teabe SISi sisestanud liikmesriigi eelnev luba.

Käesoleva ettepaneku kohaselt täiustatakse ka liikmesriikidevahelise konsulteerimise korda, millest lähtub liikmesriik, kes saab hoiatusteate või kavatseb sisestada hoiatusteate, mis läheb vastuollu mõne teise liikmesriigi otsusega, näiteks kui isikul on kehtiv elamisluba. Selliste eeskirjade eesmärk on vältida sellistest olukordadest tekkida võivaid vastukäivaid korraldusi või need lahendada, pakkudes lõppkasutajatele selgeid juhiseid selle kohta, kuidas sellistes olukordades toimida, ning liikmesriikide asutustele selle kohta, kas hoiatusteate tuleks kustutada.

Kavandatud süsteem toimib nõuetekohaselt ainult siis, kui riigist väljujaid kontrollitakse välispiiril süstemaatiliselt, et tagada kõigi kolmandate riikide asjaomaste kodanike lahkumise registreerimine. Ettepanek¹³ muuta määrust (EL) nr 2016/399 (Schengeni piirieskirjad)¹⁴ tehakse eesmärgiga kehtestada kohustus korrapäraselt võrrelda kolmandate riikide kodanike andmeid andmebaasides, kus registreeritakse nende sisenemine ja lahkumine.

Kuna tegemist on riikidevahelise teabevahetuse ja sellest tekkivate probleemidega, on eriti olulised käesoleva ettepaneku soovitusel, mis puudutavad Euroopa koostalitlusvõime raamistikku ning mida tuleb arvesse võtta digitaalsete avalike teenuste väljatöötamisel ja pakkumisel. Euroopa koostalitlusvõime raamistik on praegu läbivaatamisel ja selle uus versioon vastuvõtmisel.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek tugineb direktiivile 2008/115/EÜ, millega kehtestatakse liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise ühised nõuded ja kord, ning on sellega kooskõlas. Sellega püütakse parandada direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste kättesaadavust ja täitmist. Muutes selliste otsuste kandmise SISi kohustuslikuks, aitab ettepanek kaasa nende täitmisele.

---

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 95/46/EÜ (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

¹³ COM(2015) 670 final.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

- **Kooskõla muude liidu poliitikavaldkondadega**

Käesolev ettepanek on tihedalt seotud järgmiste liidu poliitikavaldkondade ja komisjoni seadusandlike ettepanekutega.

- (a) Tulemuslik **ELi tagasisaatmispoliitika**. Eesmärk on täiustada liikmesriikide territooriumil viibimise õigusega kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise ELi süsteemi. Käesolev ettepanek aitab vähendada ELi suunduva ebaseadusliku sisserände stiimuleid, mis kuulub Euroopa rände tegevuskava peaesmärkide hulka¹⁵.
- (b) **Eurodac ja Dublini süsteem**. Tagasisaatmisotsuste kandmine SISi aitab liikmesriikidel jälgida, kas tagasilükkava otsuse saanud varjupaigataotlejad lahkuvad tagasisaatmisotsuse kohaselt liikmesriikide territooriumilt ja pöörduvad tagasi kolmandasse riiki. See täiendab ka komisjoni ettepanekut¹⁶ laiendada Eurodaci kasutamist selleks, et tuvastada ebaseaduslikult riigis viibivaid kolmandate riikide kodanikke, kes ei taotle varjupaika ja kes võivad ELis märkamatuult liikuda.
- (c) **Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem**. Käesoleva ettepanekuga täiendatakse komisjoni ettepanekut¹⁷ luua riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem ning kasutada seda viibimisaja ületajate avastamiseks ja tuvastamiseks (liikmesriikide territooriumil).
- (d) **ETIASega**¹⁸ on ette nähtud ELi reisida kavatsevate viisakohustusest vabastatud kolmandate riikide kodanike suhtes põhjaliku julgeolekuanalüüsi teostamine muu hulgas SISi abil.
- (e) **Schengeni piirieskirjad**. Käesoleva ettepanekuga lisatakse Schengeni piirieskirjadesse kohustus kontrollida andmebaaside abil järjekindlalt kolmandate riikide kodanikke nende väljumisel.
- (f) Komisjoni ettepanek, mis käsitleb Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist **riigipiiri ületamise kontrolli valdkonnas** ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1987/2006. Ettepanekuga lisatakse sätteid SISi sisenemiskeelu kandmise kohta pärast asjaomase kolmanda riigi kodaniku tagasisaatmist.

---

¹⁵ COM(2015) 240 final.

¹⁶ COM(2016) 272 final.

¹⁷ COM(2016) 194 final.

¹⁸ COM(2016) 731 final.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 79 lõike 2 punktiga c on Euroopa Parlamendile ja nõukogule antud volitus võtta seadusandliku tavamenetluse kohaselt tegutsedes meetmeid ebaseadusliku sisserände ja riigis ebaseadusliku elamise suhtes, sealhulgas riigis loata elavate isikute välja- ja tagasisaatmiseks. Seega on kõnealune artikkel sobiv õiguslik alus, mis võimaldab SISI kasutada ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise eesmärkidel.

• Muutuv geomeetria

Kuna liikmesriigid osalevad käesolevas ettepanekus erineval määral, kasutatakse selles direktiiviga 2008/115/EC sarnaseid põhimõtteid.

Aluslepingutele lisatud Taani seisukohta käsitleva protokoll nr 22 artikli 4 kohaselt ning arvestades, et käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kuue kuu jooksul pärast nõukogu poolt otsuse tegemist käesoleva määruse üle, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses.

Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul on tagasisaatmisdirektiiv hübriidset laadi, millele osutavad põhjendused 26 ja 27. Sellest järelduvalt on käesoleva ettepaneku suhtes kohaldatavad nii aluslepingutele lisatud protokoll nr 19 (Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*' kohta) kui ka aluslepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes). Viimasena nimetatud protokoll kohaselt ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmises ja see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav, kuid võivad nad teatada nõukogule oma soovist käesolevas määruses osaleda.

Vastavalt lepingutele, mis käsitlevad Islandi, Norra, Šveitsi ja Liechtensteini ühinemist Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega, on kavandatud määrus nendele riikidele siduv.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Ettepaneku eesmärk on luua süsteem teabe vahetamiseks liikmesriikides direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste kohta, et hõlbustada nende täitmist ja jälgida, kas ebaseaduslikult riigis viibivad kolmandate riikide kodanikud täidavad tagasipöördumise kohustust. Seda eesmärki ei suuda liikmesriigid üksi piisavalt saavutada. Praegu puudub süsteem, mis võimaldaks süstemaatiliselt vahetada teavet liikmesriikides direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste kohta. Seetõttu puudub riikide asutustel teave teistes liikmesriikides kolmandate riikide kodanike kohta väljastatud tagasisaatmisotsuste kohta ka juhul, kui rändavad isikud peetakse kinni, kui nad liiguvad ebaseaduslikult ELis ja läbivad nende territooriumi. Seepärast on ettepaneku eesmärk paremini saavutatav Euroopa Liidu tasandil.

• Proportsionaalsus

Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 on sätestatud, et ükski liidu meede ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik lepingu eesmärkide saavutamiseks. Käesoleva ELi meetme jaoks valitud vorm peab võimaldama ettepanekuga saavutada soovitud eesmärki ja meetme võimalikult tõhusat rakendamist.

Kavandatud määruse eesmärk on parandada tagasisaatmispoliitika tõhusust ja edukust, hõlbustades direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike kohta väljastatud tagasisaatmisotsuste täitmist ja täitmise jälgimist. Sellega antakse liikmesriikidele veel üks vahend, et täita kohustus võtta vajalikke meetmeid tagasisaatmisotsuste tõhusaks ja proportsionaalseks täitmiseks vastavalt direktiivi 2008/115/EÜ artikli 8 lõikele 1.

Nende eesmärkide täitmisel ei lähe käesolev määrus vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttele kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

- **Õigusakti valik**

Selleks et kehtestada ühetaoline ja ühtlustatud ning vahetult kohaldatav kord, on asjakohane võtta käesolev õigusakt vastu määruse vormis. Lisaks käsitletakse käesolevas ettepanekus tsentraliseeritud Euroopa infosüsteemi kasutamist, mille eeskirjad saab kehtestada ainult määrusega.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Kooskõlas SIS II¹⁹ määruse ja nõukogu otsusega 2007/533/JHA²⁰ andis komisjon kolm aastat pärast SIS II kasutuselevõtmist üldhinnangu SIS II kesksüsteemile ning liikmesriikidevahelisele kahe- ja mitmepoolsele lisateabe vahetamisele. Hinnati seda, kuidas rakendatakse SIS II määruse artiklit 24, millega nähti ette kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigis viibimise keeldu käsitleva hoiatusteadete väljastamise tingimused. Hindamise tulemusel esitatud ettepanekuid on võetud arvesse järgmiste ettepanekute koostamisel: määrus, mis käsitleb Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist riigipiiri ületamise kontrolli valdkonnas, ja määrus, mis käsitleb Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalas koostöös.

Kooskõlas direktiivi 2008/115/EÜ (tagasipöördumisdirektiiv) artikliga 19 avaldas komisjon 2014. aastal teatise ELi tagasisaatmispoliitika kohta,²¹ milles anti ülevaade direktiivi 2008/115/EÜ kohaldamisest. Selles esitati järeldused, et SISi potentsiaali tagasisaatmispoliitikas tuleks paremini ära kasutada ning osutati, et SIS II läbivaatamine annab võimaluse parandada sidusust tagasisaatmispoliitika ja SIS II vahel ning soovitati kehtestada liikmesriikidele kohustus sisestada tagasisaatmisdirektiivi alusel väljastatud sisenemiskeeldude kohta riigi sisenemise keelamist käsitlev hoiatustead SIS II süsteemi.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Tagasiside ja soovitused SISi kasutamise kohta tagasisaatmise eesmärkidel paluti esitada ka asjaomastel sidusrühmadel, sealhulgas SISVISi komitee ja tagasisaatmisdirektiivi kontaktrühma liikmetel. Arutelu toimus mitmel SISVISi komitee koosolekul (10. mail 2016 ja

---

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1987/2006, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist (ELT L 381, 28.12.2006, lk 4).

²⁰ Nõukogu 12. juuni 2007. aasta otsus 2007/533/JSK, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist (ELT L 205, 7.8.2007, lk 63).

²¹ COM(2014) 199 final.

30. juunil 2016) ja tagasisaatmisdirektiivi kontaktrühmas (16. novembril 2015 ning 18. märtsil ja 20. juunil 2016). 5. veebruaril 2016 korraldati SISVISi komitee ja tagasisaatmisdirektiivi kontaktrühma liikmete ühisseminar. Seminaril osalesid ka ELi ametite, sealhulgas Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti esindajad.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

2015. aasta oktoobris algatas komisjon välisuuringu,²² et analüüsida, kui teostatav oleks ning millist tehnilist ja operatiivset mõju avaldaks SISi raames kogu ELi hõlmava, direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste kohta andmevahetus- ja otsuste täitmise jälgimise süsteemi loomine. Uuring valmis 2016. aasta aprillis.

- **Mõjuhindang**

Mõjuhindamist ei teostatud, kuid ettepanek põhineb eespool osutatud teostatavusuuringu tulemustele.

Uuringus jõuti järeldusele, et direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste kohta SISi hoiatusteadete sisestamine oleks tehniliselt teostatav ja tooks konkreetset kasu, kuna teave oleks kättesaadav kõigile liikmesriikidele ja järelmeetmete võtmine sujuks paremini.

See aitaks asutustel:

- täita otsused, juhul kui need on täitmata;
- jälgida iga otsuse puhul, kas sellest tulenev tagasipöördumiskohustus on täidetud;
- kontrollida, kas liikmesriigi territooriumil ebaseaduslikult viibiva kolmanda riigi kodaniku kohta on tehtud tagasisaatmisotsus mõnes teises liikmesriigis;
- täita tagasisaatmisotsuseid teise liikmesriigi nimel;
- teha täitmisele kuuluvate otsuste kohta esitatud teabe põhjal kindlaks ebaseaduslikult riigis viibivad kolmandate riikide kodanikud;
- koguda statistilisi andmeid täidetud ja täitmata otsuste kohta.

Samas esitati uuringus järeldus, et süsteemis tuleks teha mitmeid tehnilisi ja operatiivseid muudatusi, mis mõjutaksid praegust tava, korraldust ja infrastruktuuri. Direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste SISi lisamine võib tingida kasutuskorra muutmist ja uue kehtestamist, uute andmeliikide lisamist tagasisaatmist käsitlevatele SISi hoiatusteadetele ja funktsioonide lisamist SISi (näiteks funktsioon teavitada hoiatuste sisestanud asutust vabatahtliku lahkumise tähtaja möödumisest). Muudatused nõuavad ka hoiatusteadete SISi kandmiseks vajaliku infrastruktuuri loomist ja haldamist liikmesriikides ning hoiustamismahtude suurendamist SISi kesksüsteemis.

Töökoormuse analüüsimisel selgus, et seoses tagasisaatmist käsitlevate hoiatusteadete haldamise ja nende alusel meetmete võtmise ning päringutabamuste arvu suurenemisega suureneks kõigi asjaosaliste, eelkõige aga piirivalve- ja politseiametnike ning direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides tagasisaatmisotsuseid väljastavate ametiasutuste töökoormus. Uuringus osutati ka vajadusele mingil minimaalsel tasemel ühtlustada kõigi liikmesriikide

---

²² Study on the feasibility and implications of setting up within the framework of the Schengen Information System an EU-wide system for exchanging data on and monitoring compliance with return decisions (<https://bookshop.europa.eu/en/study-on-the-feasibility-and-implications-of-setting-up-within-the-framework-of-the-schengen-information-system-an-eu-wide-system-for-exchanging-data-on-and-monitoring-compliance-with-return-decisions-pbDR0116353/>)

tegevus seoses isikutega, kelle kohta on juba tehtud mõne muu liikmesriigi poolt direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides tagasisaatmisotsus.

- **Põhiõigused**

Käesoleva ettepanekuga arendatakse ja parandatakse olemasolevat süsteemi. Sellega kehtestatakse tagasisaatmisotsuste kohta uus hoiatusteadete kategooria, laiendades SISi rakendusala. Ettepaneku mõju põhiõigustele on seetõttu piiratud, kuna süsteem on toiminud hästi ja selles on juba rakendatud vajalikud ja tõhusad meetmed. Kuna ettepanek hõlmab isikuandmete töötlemist, võib see mõjutada üksikisiku põhiõigusi. Seda on aga arvesse võetud ning võetud kaitsemeetmeid Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, eriti selle artiklis 8 sätestatud põhimõtete järgimise tagamiseks.

Kõnealune ettepanek esitatakse koos piirihaldust käsitleva ettepanekuga, mis moodustab koos politseikoostööd ja kriminaalasjades tehtavat õiguslast koostööd käsitleva ettepanekuga SISi loomise, toimimise ja kasutamise õigusliku aluse. Seetõttu kohaldatakse ka käesoleva ettepaneku suhtes piirihaldust käsitlevas ettepanekus sätestatud põhiõiguste, eelkõige isikuandmete ja andmesubjekti kaitsemeetmeid.

Lisatud on ka sätted tagamaks, et tagasisaatmist käsitlevate hoiatusteadete alusel ei võeta meetmeid direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste täitmiseks, kui vabatahtliku lahkumise tähtaeg ei ole veel möödunud või kui otsuse täitmine on peatatud või väljasaatmine edasi lükatud (artikli 3 lõiked 2 ja 3).

SISi kantakse ainult need direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste andmed, mida pädevatel asutustel on tingimata vaja asjaomase kolmanda riigi kodaniku isiku tuvastamiseks ning vajaduse korral tema tagasisaatmiseks ja tagasipöördumiskohustuse täitmise kontrollimiseks (artikkel 4).

Andmeid säilitatakse SISis ainult seni, kuni see on vajalik tagasisaatmise eesmärgi täitmiseks. Seetõttu peab hoiatusteate sisestanud liikmesriik kustutama andmed kohe pärast tagasipöördumise kohta kinnituse saamist (artikkel 6) või kohe, kui otsus kaotab kehtivuse, kui isik saab ELi või sellise riigi kodakondsuse, kelle kodanikel on liidu piires vaba liikumise õigus, või kui hoiatusteates nimetatud isik tõendab, et ta on direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuse alusel liikmesriikide territooriumilt lahkunud (artikkel 7).

Uute SISi käsitlevate sätete mõjul muutuvad paremini nähtavaks olukorrad, kui kolmandate riikide kodanikel, kelle kohta on üks liikmesriik väljastanud direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides tagasisaatmisotsuse, on samal ajal mõne muu liikmesriigi antud viibimisluba või -õigus. Sellistel juhtudel peavad riiklikud ametiasutused kasutama konsulteerimismenetlust. Vajaduse korral tagasisaatmist käsitlev hoiatusteade kustutatakse (artikkel 8).

4. MÕJU EELARVELE

Käesoleva ettepanekuga laiendatakse SISi rakendusala. Sätestatakse uus hoiatusteate kategooria direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste jaoks ning tagasisaatmist käsitlevate hoiatusteadete loomise, ajakohastamise ja kustutamise funktsioonid. Lisaks võetakse kasutusele uus funktsioon – hoiatusteate sisestanud liikmesriigi automaatne teavitamine vabatahtliku lahkumise tähtaja möödumisest.

Kuna käesolev ettepanek täiendab muid ettepanekuid, käsitletakse selle eelarvemõju eraldi. Eraldi finantsselgituses käsitletakse ainult selle konkreetse hoiatusteate kategooria kehtestamist.

Käesolevale ettepanekule lisatud finantssselgitus kajastab muudatusi, mida on vaja selle uue hoiatusteate kategooria kehtestamiseks. Kuluprognos on 3,6 miljonit eurot, mis sisaldab SISi tehnilist täiendamist tagasisaatmise funktsiooniga. Käesolevale ettepanekule lisatud finantssselgituses ei käsitleta SISi kesksüsteemi, sideinfrastruktuuri ega riikide SISi süsteemide ajakohastamist. Neid on üksikasjalikult käsitletud järgmistele ettepanekutele lisatud finantssselgitustes: määrus, mis käsitleb Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist riigipiiri ületamise kontrolli valdkonnas, ja määrus, mis käsitleb Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalas koostöös.

Vaadatakse läbi ka Sisejulgeolekufondi koosseisus oleva e-piiride rahastamispaketi ülejäänud osa, et oleks võimalik teostada käeolevast ettepanekust tulenevad uuendused ja rakendada uued funktsioonid. Sisejulgeolekufondi välispiiride ja viisade rahastamisvahendi määrusega²³ on ette nähtud rahastamisvahend, mis sisaldab eelarvet ka e-piiride paketi rakendamiseks. Määruse artiklis 5 on sätestatud, et programmi kaudu rakendatakse 791 miljonit eurot rändevoogude juhtimist ELi välispiiril toetavate IT-süsteemide käivitamiseks artiklis 15 sätestatud tingimustel. Sellest 791 miljonist eurost on 480 miljonit eurot nähtud ette riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi väljatöötamiseks ja 210 miljonit eurot Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) väljatöötamiseks. Ülejäänud vahendeid kasutatakse osaliselt selleks, et katta käesolevast ettepanekust tulenevate muudatuste tegemisega seotud kulud.

5. MUUD KÜSIMUSED

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Kohaldatakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist riigipiiri ületamise kontrolli valdkonnas käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku artikli 53 lõikeid 7 ja 8 läbivaatamise ja järelevalve kohta.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Ettepanekus sätestatakse tingimused ja menetlused SISi kasutamiseks selleks, et saata välja ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanikud, kelle kohta riigi pädevad asutused on väljastanud direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides tagasisaatmisotsuse. Ettepanekus käsitletakse kolmandate riikide kodanike kohta väljastatud tagasisaatmisotsuseid käsitlevate hoiatusteadete sisestamist SISi ja SISis töötlemist ning täiendava teabe vahetamist hoiatusteadete kohta. SISi kasutatakse selleks, et immigratsiooniasutused saaksid tagasi saata riigis viibimise õiguseta kolmandate riikide kodanikud, ebaseadusliku rände ennetamiseks ja tõkestamiseks ning immigratsiooniasutuste teabevahetuse ja koostöö toetamiseks.

Kohaldamisala (artikkel1)

Et süsteem toimiks tõhusalt, on oluline, et kõik liikmesriikide direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsused sisestataks SISi. Liikmesriigid peaksid sisestama hoiatusteadete, mis käsitlevad: a) direktiivi 2008/115 artikli 6 lõike 1 kohaselt väljastatud tagasisaatmisotsuseid, b) otsuseid, milles on sätestatud selliste kolmandate riikide kodanike tagasipöördumiskohustus, kelle suhtes rakendatakse sisenemiskeeldu piiripunktis või kes on kinni peetud seoses liikmesriigi välispiiri ebaseadusliku ületamisega ning kes ei ole saanud luba liikmesriigis viibimiseks (direktiivi 2008/115/EÜ artikli 2 lõike 2 punkt a), ning c)

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 515/2014, millega luuakse Sisejulgeolekufondi osana välispiiride ja viisade rahastamisvahend (ELT L 150, 20.5.2014, lk 143).

otsused tagasipöördumiskohustuse määramise kohta kriminaalkaristusena (direktiivi 2008/115/EÜ artikli 2 lõike 2 punkt b).

Hoiatusteade sisestamine (artikkel 3)

Artiklis 3 on sätestatud tagasisaatmist käsitlevate hoiatusteade SISi sisestamise eesmärk ja eeskirjad, et võimaldada pädevatel asutustel kontrollida tagasipöördumiskohustuse täitmist ja aidata kaasa direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste täitmisele. Hoiatusteade tuleks sisestada kohe, kui otsus on väljastatud ebaseaduslikult riigis viibivale kolmanda riigi kodanikule, et võimaldada teostada eespool osutatud kontrolli. Hoiatusteates tuleks märkida, kas vabatahtliku lahkumise tähtaja saabumiseni on veel aega või kas otsuse täitmine on peatatud või väljasaatmine edasi lükatud.

Sunniviisilisele tagasisaatmisele tuleks eelistada vabatahtlikku tagasipöördumist, kui ei ole põhjust arvata, et see kahjustaks tagasisaatmiskorra eesmärki, ning tagasisaadetavatele tuleks määrata tähtaeg vabatahtlikuks lahkumiseks vastavalt direktiivi 2008/115/EÜ artiklile 7. Hoiatusteates tuleks näidata vabatahtliku lahkumise tähtaeg ja selle võimalik pikendamine, et ametiasutused saaksid otsustada, kas juhtumiga seoses tuleks võtta mingeid meetmeid.

Andmete kategooriad (artikkel 4)

Artikliga 4 on ette nähtud tagasisaatmist käsitleva hoiatusteates kasutatavad andmeelemendid. Need on sarnased piirihaldust käsitleva ettepaneku artiklis 20 loetletud elementidega.

Tagasisaatmist käsitlevates hoiatusteades märgitakse andmed vabatahtliku lahkumise tähtaja, direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuse täitmise peatamise või kohtuotsuse täideviimise edasilükkamise kohta.

Täiendava teabe tõhus ja õigeaegne vahetamine (artikkel 5)

Selleks et liikmesriikide koostöö ja lisateabe vahetamine oleks tõhus ja koostöö toimuks õigeaegselt, tuleb luua ühtne kontaktpunkt. Artikliga 6 nähakse ette, et iga liikmesriik määrab asutuse, kes vastutab ebaseadusliku riigis viibivate ja tagasisaadetavate kolmandate riikide kodanike kohta sisestatud hoiatusteade kohta lisateabe vahetamise eest. Määratud asutuse suhtes kehtivad SIRENE käsiraamatu sätted, millele on osutatud määruse (milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist riigipiiri ületamise kontrolli valdkonnas) ettepaneku artiklis 8.

Selleks et täita selle ettepaneku artikli 8 nõudeid pideva kättesaadavuse ja taotlustele vastamise tähtaja (12 tundi) kohta, tuleb liikmesriikidel tagada, et pädevad asutused, kes teevad otsuseid kolmandate riikide kodanike nende territooriumil viibimise kohta, osaleksid pidevalt lisaandmete vahetuses.

Kinnitus tagasipöördumise kohta (artikkel 6)

Artikliga 6 kehtestatakse liikmesriikidele kohustus kinnitada hoiatusteate sisestanud liikmesriigile (või ametiasutusele), et kolmanda riigi kodanik, kelle kohta on sisestatud tagasisaatmist käsitlev hoiatusteade, on lahkunud. See kehtib ka juhul, kui hoiatusteate sisestamise ja selle täitmise eest vastutab üks ja sama liikmesriik. Selle sättega antakse direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides tagasisaatmisotsuseid väljastavatele ametiasutustele võimalus kontrollida tagasipöördumiskohustuse täitmist.

Selle sätte kohaselt tuleb riigist lahkujaid süstemaatiliselt kontrollida, et tagada kõigi kolmandate riikide asjaomaste kodanike lahkumise registreerimine. Ettepanek muuta määrust (EL) nr 562/2006 (Schengeni piirieskirjad) tehakse eesmärgiga tagada kolmandate riikide

kodanike korrapärase kontrolli kohustus ja andmebaasid, kus registreeritakse nende ELi sisenemine ja väljumine.

Tagasipöördumiskohustuse täitmata jätmine (artikkel 7)

Artiklis 7 on käsitletud tagasipöördumiskohustuse täitmata jätmist. Lõikes 1 sätestatud teavitamisega aidatakse liikmesriikidel täita direktiivi 2008/115/EÜ artikli 8 lõikes 1 sätestatud kohustust nende kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei ole täitnud tagasipöördumiskohustust.

Lõikes 2 on sätestatud menetlused olukordadeks, kui mõnes teises liikmesriigis tuvastatakse ja peetakse kinni kolmanda riigi kodanik, kelle kohta on esitatud tagasisaatmist käsitlev hoiatusteade. Järeelmeetmed võetakse kooskõlas ELi tagasisaatmise *acquis*' ning muude liikmesriikide ja ELi õigusaktidega vastavalt igale üksikjuhtumile ja need hõlmavad järgmist:

- 1) tagasisaatmisotsuse väljastamine direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides;
- 2) kolmanda riigi kodaniku tagasisaatmine hoiatusteate sisestanud liikmesriiki kooskõlas kahepoolse lepinguga vastavalt direktiivi 2008/115/EÜ artikli 6 lõikele 3 või
- 3) hoiatusteate sisestanud liikmesriigi poolt direktiivi 2001/40/EÜ kohaselt tehtud tagasisaatmisotsuse tunnustamine.

Konsulterimismenetlus (artikkel 8)

Käesoleva ettepaneku artikliga 8 nähakse ette menetlus liikmesriikide lahknevate või vastukäivate otsuste vältimiseks ja lahendamiseks. Pädevad siseriiklikud asutused saavad vastuolulisi olukordi lahendada ja vältida nende tekkimist konsulterimise teel, võttes arvesse asjaomaste isikute huve. Parem tulemus saadakse, kui konsulterimine toimub kiiresti.

Hoiatusteade säilitamine ja kustutamine (artiklid 6, 8 ja 9)

Artikli 6 lõikes 2 on sätestatud, et tagasisaatmist käsitlevad hoiatusteaded tuleb kustutada pärast asjaomase kolmanda riigi kodaniku tagasipöördumist. See lõige täiendab sätteid, mis käsitlevad SISi sisenemiskeeldu käsitlevate hoiatusteade jöustumist vastavalt SISi loomist, toimimist ja piirikontrolli valdkonnas kasutamist käsitleva määruse ettepaneku artikli 24 lõikele 3. Liikmesriigid peaksid võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks, et hetke, mil isik lahkub Schengeni alalt, ja SISi riiki sisenemise keeldu käsitleva hoiatusteate rakendumise vahele ei jääks ajalisi tühikuid.

Artikkel 9 sisaldab veel eeskirju hoiatusteade kustutamise kohta. Lisaks artiklites 6 ja 8 käsitletud olukordadele, kus pärast kolmanda riigi kodaniku tagasipöördumist või pärast konsulterimismenetlust hoiatusteaded kustutatakse, tuleks hoiatusteade kustutada ka siis, kui direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsus on tühistatud või kehtetuks tunnistatud. Lõike 1 teine osa hõlmab olukorda, kus hoiatusteade tuleb kustutada seetõttu, et asjaomase isiku lahkumist ei ole nõuetekohaselt registreeritud.

SISi edasise täiustamise käigus uuritakse tulevikus võimalusi jälgida SISis tagasisaatmisotsuseid ka pärast nende täitmist. Sellest teabest võib olla kasu juhul, kui kolmanda riigi kodanik siseneb uuesti liikmesriikide territooriumile ja leitakse ebaseaduslikult viibivat mõnes muus liikmesriigis kui see, kes algselt väljastas tagasisaatmisotsuse.

Kui tagasipöördumise kohta kinnitus puudub või kui tagasisaatmist käsitlevat hoiatusteadet ei ole kustutatud muul põhjusel, säilitatakse hoiatusteadet kuni viis aastat, mis on sama pikk aeg kui riiki sisenemise keelamist käsitlevate hoiatusteade säilitamise tähtaeg (SISi loomist, toimimist ja kasutamist riigipiiri kontrolli valdkonnas käsitleva määruse ettepaneku artikkel 34).

Andmete edastamine kolmandatele riikidele (artikkel 10)

Artiklis 10 on sätestatud ranged tingimused andmete edastamiseks kolmandatele riikidele.

Juurdepääsuõigus (artikkel 12)

Eri liikmesriikides võivad tagasisaatmisotsuseid direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastada küllalt erinevad ametiasutused. Riigis ebaseaduslikult viibimise põhjuseid on erinevaid (näiteks varjupaiga andmisest keeldumine, viisa või elamisloa tähtaja ületamine) ja nende puhul võivad otsuste tegemise eest vastutada eri asutused, sealhulgas kohtuasutused, juhul kui tagasisaatmisotsus tehakse pärast viibimisõiguse või -loa andmisest keeldumise otsuse edasikaebamist või kriminaalkaristusena. Nendel asutustel peaks seetõttu olema SISile juurdepääs andmete sisestamiseks, ajakohastamiseks ja kustutamiseks ning otsingute teostamiseks. SISi andmetega tutvumise õigus peaks olema ka asutustel, mis vastutavad kolmandate riikide kodanike tuvastamise eest piirivalve-, politsei- ja muu õiguskaitsekontrolli käigus.

Vastavalt artiklile 12 antakse asjakohane juurdepääs tagasisaatmist käsitlevate hoiatusteadetele

- riiklikele asutustele, kes vastutavad kolmandate riikide kodanike liikmesriikide territooriumil tuvastamise eest vastavalt määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artikli 29 lõike 1 punktidele a, b, c ja d. Piirikontrolli eest vastutavad asutused vajavad juurdepääsu andmetele selleks, et tuvastada kolmandate riikide kodanikke, kelle kohta on tehtud tagasisaatmisotsus ja kes lahkuvad liikmesriikide territooriumilt. Politsei ja muud õiguskaitseasutused vastutavad siseriiklike õigusaktide kohaselt oma riigis viibivate isikute tuvastamise ja tagasisaatmise eest. Immigratsiooniasutused teevad otsuseid (sealhulgas tagasisaatmisotsuseid) kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja seal viibimise kohta;
- riikide õigusasutustele, kellel peaks määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artikli 29 lõike 2 kohaselt olema juurdepääs SISi andmetele, juhul kui nad vastavalt siseriiklikele õigusaktidele on pädevad tegema otsuseid kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja seal viibimise kohta;
- institutsionaalsetele kasutajatele vastavalt määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artiklitele 30 ja 31 (Europol ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet) vastavalt nende volitustele osaleda Europoli sissereändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastase Euroopa keskuse tegevuses ja täita tagasisaatmisega seotud ülesandeid (Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet).

SIS määruse kohaldamine piirihalduse suhtes (artikkel 13)

Artiklis 13 on sätestatud, et käesoleva ettepaneku kohaselt SISi sisestatud ja seal töödeldavate andmete suhtes kohaldatakse SISi loomist, toimimist ja piirikontrolli valdkonnas kasutamist käsitleva määruse ettepanekus sisalduvad SISi üldsätteid, eelkõige sätteid, millega on reguleeritud liikmesriikide ja ameti vastutus, hoiatusteadete sisestamine ja töötlemine, hoiatusteadete säilitamis- ja neile juurdepääsutingimused, andmete töötlemine, isikuandmete kaitse, vastutus ja seire ning statistika.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

Schengeni infosüsteemi kasutamise kohta ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 79 lõike 2 punkti c,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- 1) Selliste kolmandate riikide kodanike tagasisaatmine, kes ei vasta või enam ei vasta liikmesriigi territooriumile sisenemise, seal viibimise või elamise tingimustele, austades põhiõigusi ja mittetagasisaatmise põhimõtet ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2008/115/EÜ, on kesksel kohal ulatuslikes jõupingutustes, mida EL teeb ebaseadusliku rände piiramiseks ja ebaseaduslike rändajate tagasisaatmise määra suurendamiseks..
- 2) On vaja tõhustada ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise Euroopa süsteemi. See on ülioluline, et säilitada üldsuse usaldus ELi rände- ja varjupaigapoliitika vastu ning aidata rahvusvahelist kaitset vajavaid inimesi.
- 3) Liikmesriigid peaksid võtma kõik vajalikud meetmed ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tulemuslikuks ja proportsionaalseks tagasisaatmiseks kooskõlas direktiiviga 2008/115/EÜ.
- 4) Tuleks luua süsteem teabe vahetamiseks liikmesriikides direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud otsuste kohta saata tagasi liikmesriikides ebaseaduslikult viibivad kolmandate riikide kodanikud, et hõlbustada nende otsuste täitmist ja jälgida, kas kolmandate riikide kodanikud, kelle kohta on tehtud lahkumisotsus, on liikmesriikide territooriumilt lahkunud.
- 5) Määrusega (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll]²⁴ ja määrusega (EL) 2018/xxx [politsei- ja õigusalane koostöö]²⁵ on sätestatud Schengeni infosüsteemi (SIS) loomise, toimimise ja kasutamise tingimused.
- 6) Tagasisaatmist käsitlevate hoiatusteadete SISi kandmine ja lisateabe vahetamine peaksid aitama pädevatel asutustel võtta meetmeid, mida on vaja direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste täitmiseks. SIS peaks

²⁴ Määrus (EL) 2018/..., mis käsitleb Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist riigipiiri ületamise kontrolli valdkonnas (ELT L...).

²⁵ Määrus (EL) 2018/..., mis käsitleb Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalases koostöös (ELT L...).

aitama välja selgitada kolmandate riikide kodanikud, kelle kohta on väljastatud tagasisaatmisotsus, kuid kes on põgenenud ja kinni peetud teises liikmesriigis, ja liikmesriikidel nende kohta teavet vahetada. Nimetatud meetmed peaksid aitama ennetada ja tõkestada ebaseaduslikku rännet ning süvendada koostööd liikmesriikide ametiasutuste vahel.

- 7) Tagasisaatmise tõhususe ja tagasisaatmist käsitlevate hoiatusteade te lisaväärtuse suurendamiseks peaksid liikmesriigid kandma SISi hoiatusteade seoses kõigi otsustega, mis liikmesriigid on väljastanud direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise kohta. Selleks peaksid liikmesriigid kandma SISi hoiatusteate ka nende otsuste kohta, millega osutatud direktiivi artikli 2 lõikes 2 nimetatud juhtudel kehtestatakse või sätestatakse selliste kolmandate riikide kodanike tagasipöördumiskohustus, kelle suhtes rakendatakse sisenemiskeeldu vastavalt Schengeni piirieskirjadele, kelle pädevad asutused on tabanud või kinni pidanud seoses liikmesriigi maismaa-, mere- või õhuvälispiiri ebaseadusliku ületamisega ning kes ei ole hiljem saanud luba või õigust kõnealusel liikmesriigis viibimiseks, kelle suhtes rakendatakse tagasisaatmist kriminaalkaristusena või kriminaalkaristuse tagajärjena vastavalt siseriiklikule õigusele või kelle suhtes kohaldatakse väljaandmismenetlust.
- 8) Käesolevas määruses tuleks kehtestada ühised eeskirjad, mille kohaselt sisestatakse hoiatusteade SISi kohe, kui väljastatakse selle aluseks olev direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides tehtud tagasisaatmisotsus. Hoiatusteade peaks sisaldama teavet selle kohta, kas asjaomasele kolmanda riigi kodanikule on määratud vabatahtlikuks lahkumiseks tähtaeg, ja kas seda tähtaega on juhtumi konkreetseid asjaolusid arvesse võttes pikendatud, ning selle kohta, kas otsuse täitmine on peatatud või väljasaatmine edasi lükatud.
- 9) Tuleb kindlaks määrata andmete liigid, mis sisestatakse SISi nende kolmandate riigi kodanike kohta, kelle kohta on direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsus. Tagasisaatmist käsitlev hoiatusteade ei tohiks sisaldada muid andmeid kui andmed, mida on vaja andmesubjektide tuvastamiseks ning selleks, et pädevatel asutustel oleks kiireks otsuste tegemiseks vajalik teave ning teave, mis võimaldab vajaduse korral tagada nende isikute kaitse selliste isikute eest, kes on relvastatud, vägivaldsed, põgenenud või seotud tegevusega, millele on osutatud nõukogu terrorismivastast võitlust käsitleva raamotsuse 2002/475/JSK²⁶ artiklites 1, 2, 3 ja 4. Tuvastamise ja mitme identiteedi avastamiseks peaks hoiatusteade sisaldama ka viidet isikut tõendavale dokumendile ja dokumendi koopiat, kui see on kättesaadav.
- 10) Liikmesriikide vahel tõhusa ja kiire koostöö tagamiseks peaks iga liikmesriik määrama asutuse, kes vastutab hoiatusteade te seotud lisateabe vahetamise eest.
- 11) Tuleks kehtestada kord, mis võimaldab liikmesriikidel kontrollida, kas tagasipöördumise kohustus on täidetud, ning kinnitada hoiatusteate väljastanud liikmesriigile, et kolmanda riigi kodanik on lahkunud. See teave peaks aitama paremini jälgida direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides tehtud tagasisaatmisotsuste täitmist.
- 12) Tagasisaatmist käsitlevad hoiatusteade tuleb kustutada niipea, kui direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides tagasisaatmisotsuse väljastanud liikmesriiki või pädevat

---

²⁶ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/475/JSK terrorismivastase võitluse kohta (EÜT L 164, 22.6.2002, lk 3).

asutust on teavitatud, et isik on tagasi pöördunud. Kui lisaks tagasisaatmisotsusele on kehtestatud sisenemiskeeld, tuleks see sisestada SISi vastavalt määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artikli 24 lõikele 3. Sellistel juhtudel peaksid liikmesriigid võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks, et hetke, mil kolmanda riigi kodanik lahkub Schengeni alalt, ja riiki sisenemise keeldu käsitleva hoiatusteate SISi sisestamise vahele ei jääks ajalisi tühikuid.

- 13) SISil peaks olema mehhanism, mis võimaldaks liikmesriike teavitada sellest, kui kolmandate riikide kodanikud ei täida lahkumiskohustust neile vabatahtlikuks lahkumiseks määratud aja jooksul. Mehhanism peaks aitama liikmesriikidel täita direktiivi 2008/115/EÜ artikli 8 lõike 1 kohast kohustust nende kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei ole täitnud tagasipöördumiskohustust.
- 14) Käesoleva määrusega tuleks kehtestada üldkehtivad eeskirjad, millest lähtudes riiklikud asutused konsulteerivad võimalike vastukäivate korralduste lahendamiseks. Konsulteerimine peaks toimuma juhul, kui teine liikmesriik on väljastanud hoiatusteate selliste kolmandate riikide kodanike kohta, kellel on teise liikmesriigi välja antud kehtiv elamisluba või muu luba või muu riigis viibimise õigus või kellele selline luba või õigus antakse, või juhul kui vastuoluline olukord võib tekkida sisenemisel liikmesriikide territooriumile.
- 15) SISi hoiatusteateid tuleks säilitada ainult nii kaua, kui on vaja selle eesmärgi saavutamiseks, milleks nad sisestati. Vastavalt määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artiklile 34 vaadatakse kolmandate riikide kodanikke käsitlevad hoiatusteated läbi viie aasta pärast.
- 16) SISis töödeldavad või täiendava teabe vahetamise käigus edastatud andmed võivad sisaldada täitva liikmesriigi jaoks teavet, mis on kasulik ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike kiireks tuvastamiseks ja neile uute dokumentide väljaandmiseks, et neid saaks kolmandasse riiki tagasi saata. Sel eesmärgil peaks olema juhtumipõhiselt võimalik jagada neid andmeid ja teavet kolmanda riigiga. Isikuandmete vahetamine peab toimuma selgetel tingimustel kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 ja hoiatusteate sisestanud liikmesriigi nõusolekul.
- 17) Eri liikmesriikides võivad tagasisaatmise eest vastutada erinevad asutused ning ka ühes liikmesriigis võivad tagasisaatmise eest vastutada eri asutused sõltuvalt ebaseadusliku viibimise alustest. Ka kohtud võivad teha direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides tagasisaatmisotsuseid, näiteks kui tagasisaatmisotsus tehakse viibimisloa või -õiguse andmisest keeldumise otsuse edasikaebamise tulemusena või kriminaalkaristusena. Kõik riiklikud asutused, kes vastutavad direktiivi 2008/115/EÜ kohaselt tagasisaatmisotsuste tegemise ja täitmise eest, peaksid saama juurdepääsu SISile tagasisaatmist käsitlevate hoiatusteade sisestamiseks, ajakohastamiseks ja kustutamiseks ning otsingute tegemiseks.
- 18) Juurdepääs tagasisaatmist käsitlevatele hoiatusteadele tuleks anda määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artikli 29 lõike 1 punktides a, b, c ja d ning artikli 29 lõikes 2 osutatud riiklikele asutustele kolmandate riikide kodanike tuvastamise ja tagasisaatmise eesmärgil.
- 19) Määruses (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europoli määrus), on sätestatud, et Europol toetab ja tugevdab liikmesriikide pädevate asutuste meetmeid ja nende koostööd võitluses terrorismi ja raskete kuritegude vastu ning koostab analüüse ja ohuhinnanguid. Selleks et Europol saaks paremini täita oma ülesandeid, mis on seotud sisserändajate ebaseadusliku üle piiri

toimetamise vastase Euroopa keskusega, on asjakohane anda Europolile juurdepääs käesolevas määruses määratletud hoiatusteadete kategooriale.

- 20) Määruses (EL) nr 2016/1624 on sätestatud, et vastuvõttev liikmesriik volitab Euroopa piiri- ja rannikuvalverühmade või Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti teenistuses olevate tagasisaatmisrühmade liikmeid kasutama üleeuroopalisi andmebaase, mille kasutamine on vajalik operatsiooniplaanis kindlaks määratud piirikontrolli, piirivalve ja tagasisaatmisega seotud eesmärkide täitmiseks. Euroopa piiri- ja rannikuvalverühmi, tagasisaatmisrühmi ja rände haldamise tugirühmi kaasatakse selleks, et pakkuda tehnilist ja operatiivset tuge sellekohase taotluse esitanud liikmesriikidele, eriti neile, kes seisavad silmitsi ebaproportsionaalselt suure rändesurvega. Euroopa piiri- ja rannikuvalverühmad, tagasisaatmisrühmad ja rände haldamise tugirühmad vajavad oma ülesannete täitmiseks juurdepääsu SISi tagasisaatmist käsitlevatele hoiatusteadetele Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti tehnilise liidese kaudu, millel on ühendus SISi kesksüsteemiga.
- 21) Määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] sätteid, mis käsitlevad liikmesriikide ning Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Ameti ülesandeid, hoiatusteadete sisestamist ja töötlemist, hoiatusteadete säilitamis- ja juurdepääsutingimusi, andmetöötlust, isikuandmete kaitset, vastutust, seiret ja statistikat, tuleks kohaldada ka käesoleva määruse kohaselt SISi sisestatud ja selles töödeldavate andmete suhtes.
- 22) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades, et käesolev määrus põhineb – kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriigi territooriumile sisenemise nõudeid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2016/399²⁷ – Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kõnealuse protokoll artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu poolt otsuse tegemist käesoleva määruse üle, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses.
- 23) Niivõrd, kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriigi territooriumile sisenemise nõudeid vastavalt määrusele (EÜ) nr 2016/399, kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2000/365/EÜ²⁸; Seetõttu ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ja see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ning ilma et see piiraks kõnealuse protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- 24) Niivõrd, kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriigi territooriumile sisenemise nõudeid vastavalt määrusele (EÜ) nr 2016/399, kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

²⁸ Nõukogu 29. mai 2000. aasta otsus 2000/365/EÜ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43).

edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ²⁹. Seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ja see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ning ilma et see piiraks kõnealuse protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

- 25) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus – kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriiki sisenemise tingimusi vastavalt määrusele (EL) 2016/399 – endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)³⁰ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ³¹ artiklis 1 osutatud valdkonda.
- 26) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus – kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriiki sisenemise tingimusi vastavalt määrusele (EL) 2016/399 – endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)³² tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artiklis 1 osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ³³ artikliga 3.
- 27) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus – kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriiki sisenemise tingimusi vastavalt määrusele (EL) 2016/399 – endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)³⁴ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artiklis 1 osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL³⁵ artikliga 3.

---

²⁹ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*’ sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

³⁰ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

³¹ Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

³² ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

³³ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

³⁴ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

³⁵ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)

- 28) Vastavalt määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 28 lõikele 2 on konsulteeritud Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse [...],

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1
Reguleerimise ja kohaldamisala

Käesolevas määruses sätestatakse tingimused ja menetlused selliste hoiatusteade sisestamiseks määrusega (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] loodud Schengeni infosüsteemi (SIS) ja nende seal töötlemiseks, mis käsitlevad kolmandate riikide kodanikke, kelle kohta on liikmesriigid teinud direktiivi 2008/115/EÜ menetlusi järgides tagasisaatmisotsuse, ning nende hoiatusteade kohta lisateabe vahetamiseks.

Artikkel 2
Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) „tagasisaatmine“ – direktiivi 2008/115/EÜ artikli 3 lõikes 3 määratletud tagasisaatmine;
- (b) „kolmanda riigi kodanik“ – direktiivi 2008/115/EÜ artikli 3 lõikes 1 määratletud kolmanda riigi kodanik;
- (c) „tagasisaatmisotsus“ – direktiivi 2008/115/EÜ artikli 3 lõikes 4 määratletud tagasisaatmisotsus;
- (d) „direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsus“ – tagasisaatmisotsus punkti c tähenduses ja direktiivi 2008/115/EÜ artikli 2 lõike 2 nõuete kohane haldus- või kohtuotsus või -akt, millega sätestatakse, et kolmanda riigi kodaniku riigisviibimine on ebaseaduslik, ja kehtestatakse või sätestatakse tagasipöördumiskohustus;
- (e) „vabatahtlik lahkumine“ – direktiivi 2008/115/EÜ artikli 4 lõikes 8 määratletud vabatahtlik lahkumine;
- (f) „CS–SIS“ – SISI kesksüsteemi tehnilise abi funktsioon vastavalt määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artikli 4 lõike 1 punktile a.

Artikkel 3
Andmete sisestamine SISI

1. Andmed selliste kolmandate riikide kodanike kohta, kelle kohta on direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsus, sisestatakse SISI selleks, et võimaldada kontrollida, kas tagasipöördumiskohustus on täidetud, ning toetada sellise otsuse täitmist. Hoiatusteade sisestatakse SISI viivitamata pärast seda, kui tagasisaatmisotsus on väljastatud direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides.
2. Hoiatusteatesse märgitakse kohe vabatahtliku lahkumise tähtaeg, mis on antud kolmanda riigi kodanikele, kelle kohta on direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsus.
3. Direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuse täitmise edasilükkamine või peatamine märgitakse viivitamata hoiatusteatesse.

Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel tehtavate kontrollide kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).

Artikkel 4
Andmete kategooriad

Vastavalt käesoleva määruse artiklile 3 SISi sisestatavad andmed hõlmavad ainult järgmist:

- (a) perekonnanimi (-nimed);
- (b) eesnimi (-nimed)
- (c) nimi (nimed) sünni ajal;
- (d) varem kasutatud nimed ja varjunimed;
- (e) erilised muutumatud ja objektiivsed füüsilised tunnemärgid;
- (f) sünnikoht;
- (g) sünnikuupäev;
- (h) sugu;
- (i) kodakondsus(ed);
- (j) kas isik on relvastatud, vägivaldne, põgenenud või seotud tegevusega, millele on osutatud nõukogu terrorismivastast võitlust käsitleva raamotsuse 2002/475/JSK artiklites 1, 2, 3 ja 4;
- (k) hoiatusteate sisestamise põhjus;
- (l) hoiatusteate väljastanud asutus;
- (m) viide otsusele, mille alusel hoiatusteate sisestati;
- (n) võetavad meetmed;
- (o) link (lingid) muudele hoiatusteadetele SIS II-s;
- (p) isikut tõendava dokumendi liik;
- (q) isikut tõendava dokumendi välja andnud riik;
- (r) isikut tõendava dokumendi number;
- (s) isikut tõendava dokumendi väljaandmise kuupäev;
- (t) fotod ja näopildid;
- (u) sõrmejäljed;
- (v) isikut tõendava dokumendi värvikoopia;
- (w) vabatahtliku lahkumise tähtaeg;
- (x) kas direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuse täitmine on peatatud või väljasaatmine edasi lükatud.

Hoiatusteadet ei tohi sisestada ilma punktides a, g, k, m, n ja w nimetatud andmeteta. Sisestada tuleb ka kõik muud eespool loetletud andmed, kui need on olemas.

Artikkel 5
Ametiasutus, kes vastutab lisateabe vahetamise eest

Iga liikmesriik määrab ametiasutuse, kes vastutab lisateabe vahetamise eest nende kolmanda riigi kodanike kohta, kelle kohta on tehtud tagasisaatmisotsus määruse (EL) nr 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artiklis 8 nimetatud SIRENE käsiraamatu kohaselt.

Artikkel 6
Kinnitus tagasipöördumise kohta

1. Kui kolmanda riigi kodanik, kelle kohta on sisestatud tagasisaatmist käsitlev hoiatusteade, tuvastatakse liikmesriigi välispiiri kaudu lahkumisel, siis asjaomase kolmanda riigi kodaniku tuvastanud liikmesriik edastab hoiatusteate sisestanud liikmesriigile teabevahetuse käigus teabe järgmise kohta:
  - (a) kolmanda riigi kodaniku tuvastamise fakt;
  - (b) kontrollimise koht ja aeg;
  - (c) kas kolmanda riigi kodanik on liikmesriikide territooriumilt lahkunud;
  - (d) kas tegemist oli vabatahtliku või sunniviisilise tagasipöördumiskohustuse täitmisega;
  - (e) kolmas riik, kuhu tagasipöörduja suundus.

Kui kolmanda riigi kodanik, kelle kohta on sisestatud tagasisaatmist käsitlev hoiatusteade, lahkub hoiatusteate sisestanud liikmesriigi välispiiri kaudu, saadetakse kinnitus tagasipöördumise kohta pädevale asutusele kooskõlas siseriikliku õigusega.

2. Hoiatusteate sisestanud liikmesriik kustutab hoiatusteate kohe pärast tagasipöördumise kohta kinnituse saamist.
3. Liikmesriigid esitavad määrusega (EL) nr 1077/2011 loodud Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Ametile³⁶ (edaspidi „amet“) igakuiselt statistika kinnitatud tagasipöördumiste arvu kohta, selle kohta, kas tegemist oli vabatahtliku või sunniviisilise tagasipöördumiskohustuse täitmisega, ning sihtriigiks olnud kolmandate riikide kohta. See statistika ei tohi sisaldada isikuandmeid.

Artikkel 7
Direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste täitmata jätmine

1. CS–SIS teavitab liikmesriike nende hoiatusteatega seotud vabatahtliku lahkumise tähtaja möödumisest.
2. Kui pädev asutus tuvastab kolmanda riigi kodaniku, kelle kohta on sisestatud tagasisaatmist käsitlev hoiatusteade, ja teeb kindlaks, et isik ei ole tagasipöördumiskohustust täitnud, konsulteerib ta kohe hoiatusteate sisestanud liikmesriigiga lisateabe vahetamise teel, et määrata viivitamata kindlaks, milliseid meetmeid võetakse.

Artikkel 8
Konsulteerimismenetlus

1. Kui liikmesriik kaalub elamisloa või mõne muu riigis viibimist võimaldava loa andmist kolmanda riigi kodanikule, kelle kohta teine liikmesriik on sisestanud tagasisaatmist käsitleva hoiatusteate, siis peab ta täiendava teabe vahetamise teel eelnevalt nõu hoiatusteate sisestanud liikmesriigiga. Hoiatusteate sisestanud liikmesriik vastab seitsme päeva jooksul. Tagasisaatmist käsitlev hoiatusteade

---

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1077/2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks (ELT L 286, 1.11.2011, lk 1).

kustutatakse, kui liikmesriik kaalub elamisloa või mõne muu riigis viibimist võimaldava loa andmist.

2. Kui liikmesriik kaalub tagasisaatmist käsitleva hoiatusteate sisestamist kolmanda riigi kodaniku kohta, kellel on teise liikmesriigi antud elamisluba või muu riigis viibimist võimaldav luba, siis teavitab ta lisateabe vahetamise teel loa välja andnud liikmesriiki, et viimane saaks otsustada, kas on põhjust see kehtetuks tunnistada. Elamisloa väljastanud liikmesriik vastab seitsme päeva jooksul.
3. Kui saadakse päringutabamus sellise kolmanda riigi kodaniku tagasisaatmist käsitleva hoiatusteate kohta, kellel on kehtiv elamisluba või muu riigis viibimise luba, konsulteerib selle kolmanda riigi kodaniku tuvastanud liikmesriik kohe asjaomaste liikmesriikidega lisateabe vahetamise teel, et määrata kindlaks, milliseid meetmeid võetakse.
4. Kui kolmanda riigi kodanik, kelle kohta on sisestatud tagasisaatmist käsitlev hoiatusteade, tuvastatakse sisenemisel liikmesriigi välispiiri kaudu, siis asjaomase kolmanda riigi kodaniku tuvastanud liikmesriik teavitab teabevahetuse käigus sellest kohe hoiatusteate sisestanud liikmesriiki, et see hoiatusteate kustutaks.
5. Liikmesriigid esitavad igal aastal ameti teostatud konsultatsioonide kohta statistika vastavalt lõigetele 1, 2, 3 ja 4.

Artikkel 9

Hoiatusteade kustutamine

1. Ilma et see piiraks artiklite 6 ja 8 kohaldamist, kustutatakse tagasisaatmist käsitlevad hoiatusteaded, kui pädev asutus on hoiatusteate sisestamise aluseks olnud otsuse tühistanud või kehtetuks tunnistanud. Kui hoiatusteates nimetatud isik tõendab, et ta on direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuse alusel liikmesriikide territooriumilt lahkunud, siis tagasisaatmist käsitlev hoiatusteade kustutatakse.
2. Väljasaatmist käsitlevad hoiatusteaded, mis on sisestatud mis tahes sellise liikmesriigi või muu kodakondsuse omandanud isiku kohta, kelle kodanikel on liidus vaba liikumise õigus, kustutatakse kohe, kui hoiatusteate sisestanud liikmesriigile saab teatavaks või talle teatatakse vastavalt määruse EL 2018/xxx artiklile 39, et kõnealune isik on saanud kõnealuse kodakondsuse.

Artikkel 10

Isikuandmete edastamine kolmandatele riikidele tagasisaatmise eesmärgil

SISis käesoleva määruse kohaselt töödeldavaid andmeid ja nendega seotud lisateavet võib hoiatusteate sisestanud liikmesriigi loal edastada või kättesaadavaks teha kolmandale riigile vastavalt määruse (EL) 2016/679 V peatükile ainult selleks, et ebaseaduslikult riigis viibiv kolmanda riigi kodanik tuvastada või anda talle välja isikut tõendav või reisidokument, et teda saaks tagasi saata.

Artikkel 11

Statistika

Ilma et see piiraks määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artikli 54 statistikat käsitlevate sätete kohaldamist, esitab amet päeva-, kuu- ja aastastatistikat SISi sisestatud tagasisaatmist käsitlevate hoiatusteade koguarvu kohta ja liikmesriikide kaupa, sealhulgas käesoleva määruse artikli 4 punktis x loetletud andmete, käesoleva määruse artikli 7 lõikes 1 osutatud teadete ja tagasipöördumiskohustuse täitmise tõttu kustutatud tagasisaatmist

käsitlevate hoiatusteadete kohta. Amet koostab kuu- ja aastastatistikat liikmesriikide poolt kooskõlas käesoleva määruse artikli 6 lõike 3 ja artikli 8 lõikega 5 esitatud andmete kohta. See statistika ei tohi sisaldada isikuandmeid.

Artikkel 12

SISi andmetele juurdepääsu õigus

1. Juurdepääs SISi sisestatud andmetele tuleks anda ainult määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artikli 29 lõike 1 punktides a, b, c ja d ning artikli 29 lõikes 2 osutatud riiklikele asutustele kolmandate riikide kodanike tuvastamise ja tagasisaatmise võimaldamiseks.
2. Europolil on oma pädevuse piires SISi sisestatud andmetele juurdepääsu ja andmetes otsingute tegemise õigus eesmärgiga tugevdada ja toetada liikmesriikide pädevate asutuste meetmeid ja nende koostööd võitluses rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja ebaseaduslikule rändele kaasaaitamise vastu vastavalt määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artiklis 30 sätestatud tingimustele.
3. Euroopa piiri- ja rannikuvalverühmade, tagasisaatmisrühmade ja rände haldamise tugirühmade liikmetel on nende volituste piires SISi sisestatud andmetele juurdepääsu ja andmetes otsingute tegemise õigus eesmärgiga teostada piirikontrolli, piirivalve ja tagasisaatmisega seotud ülesandeid Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti loodud ja hallatava tehnilise liidese kaudu, nagu on osutatud määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artiklis 31 ja artikli 32 lõikes 2 ning kooskõlas nendes kehtestatud tingimustega.

Artikkel 13

Määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] kohaldamine

Käesoleva määruse kohaselt SISi sisestatud ja seal töödeldavate andmete suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artikleid 6–19, artikli 20 lõikeid 3 ja 4 ning artikleid 21, 22, 28, artikli 29 lõiget 4 ja artikleid 33–54, kui käesolevas määruses ning sätetes, millega on reguleeritud liikmesriikide ja ameti vastutus, hoiatusteadete sisestamine ja töötlemine, hoiatusteadete säilitamis- ja neile juurdepääsutingimused, andmete töötlemine ja isikuandmete kaitse, vastutus, seire ja statistika, ei ole sätestatud teisiti.

Artikkel 14

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates kuupäevast, mille komisjon määrab kindlaks vastavalt määruse (EL) 2018/xxx [riigipiiri ületamise kontroll] artikli 58 lõikele 2.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

- 1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus
- 1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise (ABM/ABB) struktuurile
- 1.3. Ettepaneku/algatuse liik
- 1.4. Eesmärgid
- 1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendus
- 1.6. Meetme kestus ja finantsmõju
- 1.7. Kavandatud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

- 2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad
- 2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem
- 2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

- 3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub
- 3.2. Hinnanguline mõju kuludele
  - 3.2.1. Üldine hinnanguline mõju kuludele
  - 3.2.2. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele
  - 3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele
  - 3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga
  - 3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus
- 3.3. Hinnanguline mõju tuludele

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE NIMETUS

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Schengeni infosüsteemi kasutamise kohta ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise (ABM/ABB)³⁷ struktuurile

Poliitikavaldkond: ränne ja siseasjad (jaotis 18)

1.3. Ettepaneku/algatuse liik

- Ettepanek/algatus käsitleb **uut meedet**
- Ettepanek/algatus käsitleb uut meedet, mis tuleneb **katseprojektist või ettevalmistavast meetmest**³⁸
- Ettepanek/algatus käsitleb **olemasoleva meetme pikendamist**
- Ettepanek/algatus käsitleb **ümbersuunatud meedet**

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Komisjoni mitmeaastased strateegilised eesmärgid, mida ettepaneku/algatuse kaudu täidetakse

Eesmärk – uue rändepoliitika suunas

Komisjon on mitu korda rõhutanud vajadust läbi vaadata SISi õiguslik alus, et sellesse lisada direktiivi 2008/115/EÜ kohaselt tehtud tagasisaatmisotsused ning lahendada praegune rände- ja põgenikekriisi. Näiteks ELi tagasisaatmisalases tegevuskavas³⁹ ja teatises „Tugevamad ja arukamad infosüsteemid piiride ja julgeoleku jaoks“,⁴⁰ millega rakendatakse Euroopa rände tegevuskava,⁴¹ nimetas komisjon vajadust kasutada tagasisaatmissüsteemi tõhustamiseks paremini suuremahuliste IT-süsteemide pakutavaid võimalusi.

Üks ebaseaduslike rändajate stiimuleid on teadmine, et ELi tagasisaatmissüsteem – mis on mõeldud ebaseaduslike rändajate või selliste isikute tagasisaatmiseks, kelle varjupaigataotlus on tagasi lükatud – ei toimi nõuetekohaselt. Oma teatises ELi tagasisaatmispoliitika kohta⁴² esitas komisjon järelduse, et SISi potentsiaali tagasisaatmispoliitika valdkonnas saaks veelgi suurendada. Käesolev ettepanek esitatakse selle probleemi lahendamiseks ning tagasisaatmispoliitika ja SISi sidususe parandamiseks. Selles sätestatakse tingimused ja menetlused SISi kasutamiseks selleks, et saata välja ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanikud, kelle kohta on direktiivi 2008/115/EÜ kohaselt väljastatud tagasisaatmisotsus.

³⁷ ABM: tegevuspõhine juhtimine; ABB: tegevuspõhine eelarvestamine.

³⁸ Vastavalt finantsmääruse artikli 54 lõike 2 punktile a või b.

³⁹ COM(2015) 453 final.

⁴⁰ COM(2016) 205 final.

⁴¹ COM(2015) 240 final.

⁴² COM(2014) 199 final.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on laiendada SISI kasutamist, luues SISI raames kogu ELi hõlmava tagasisaatmisotsuste kohta teabe vahetamise ja otsuste täitmise jälgimise süsteemi. Ettepanek tehakse vastavalt uuringule, millega analüüsiti, kui teostatav oleks ning millist tehnilist ja operatiivset mõju avaldaks direktiivi 2008/115/EÜ kohaselt väljastatud tagasisaatmisotsuste kandmine SISI, ja see on täielikus kooskõlas komisjoni eesmärkidega, mis on esitatud eespool nimetatud teatistes ning rände ja siseasjade peadirektoraadi 2016–2020. aasta strateegilises kavas⁴³. Tegemist on muudatusega, millega laiendatakse teabevahetust liikmesriikides direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste kohta⁴⁴.

1.4.2. *Erieesmärgid ning asjaomased tegevusalad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise süsteemile*

Erieesmärk

Rände ja siseküsimuste peadirektoraadi strateegiline kava (2016–2017) ja 2017. aasta juhtimiskava

Erieesmärk nr 1.1: ebaseadusliku rände stiimulite vähendamine (tõhus tagasisaatmispoliitika)

Asjaomased tegevusalad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise süsteemile:

Peatükk 18 02 – Sisejulgeolek

⁴³ Ares(2016)2231546, 12.5.2016.

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Täpsustage, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Direktiivi 2008/115/EÜ kohaselt väljastatud tagasisaatmisotsuste kohta SISi hoiatusteade sisestamine tooks konkreetset kasu, kuna teave oleks kättesaadav kõigile liikmesriikidele ja järelmeetmete võtmine sujuks paremini.

Ettepaneku eesmärk on toetada riikide pädevaid asutusi järgmiste ülesannete täitmisel:

1. jälgida, kas iga direktiivi 2008/115/EÜ kohaselt väljastatud tagasisaatmisotsustest tulenev tagasipöördumiskohustus on täidetud;
2. täita otsus, juhul kui see on täitmata;
3. kontrollida, kas liikmesriigi territooriumil ebaseaduslikult viibiva kolmanda riigi kodaniku kohta on tehtud tagasisaatmisotsus mõnes muus liikmesriigis;
4. täita tagasisaatmisotsuseid teise liikmesriigi nimel;
5. teha täitmisele pööratavate otsuste kohta esitatud teabe põhjal kindlaks ebaseaduslikult riigis viibivad kolmandate riikide kodanikud;
6. koguda statistikat täidetud ja täitmata otsuste kohta.

Ettepanek aitab lõppkasutajatel täita nende tööülesandeid. Kohapeal töötavad ametnikud ja hoiatusteade sisestanud asutused hakkavad saama paremat teavet, mis võimaldab neil õigeaegselt võtta kõige asjakohasemaid meetmeid. Ettepanekuga antakse liikmesriikidele veel üks vahend, et täita kohustus võtta vajalikke meetmeid direktiivi 2008/115/EÜ kohaselt väljastatud tagasisaatmisotsuste tõhusaks ja proportsionaalseks täitmiseks.

Praeguses korras tuleks teha mitmeid tehnilisi ja korralduslikke muudatusi, mis mõjutaksid praegust tava, korraldust ja infrastruktuuri. Direktiivi 2008/115/EÜ kohaselt väljastatud tagasisaatmisotsuste SISi lisamine võib eelkõige tingida kasutamiskorra muutmist või uue väljatöötamist, uute andmete kategooriate lisamist tagasisaatmist käsitlevatele SISi hoiatusteadele ja funktsioonide lisamist SISi (näiteks funktsioon teavitada väljastanud ametiasutust vabatahtliku lahkumise tähtaja möödumisest). Muudatused nõuavad ka hoiatusteade SISi kandmiseks vajaliku infrastruktuuri loomist ja haldamist liikmesriikides ning hoiustamismahtude suurendamist SISi kesksüsteemis.

Töökoormuse analüüsimisel selgus, et seoses tagasisaatmist käsitlevate hoiatusteade haldamise ja nende alusel meetmete võtmise ning päringutabamuste arvu suurenemisega suureneb kõigi sidusrühmade (konkreetsemalt piirivalve- ja politseiametnike ning tagasisaatmisotsuseid väljastavate ametiasutuste) töökoormus.

Lisaks tuleb minimaalsel tasemel ühtlustada kõigi liikmesriikide tegevus seoses isikutega, kelle kohta teine liikmesriik on juba teinud direktiivi 2008/115/EÜ kohaselt tagasisaatmisotsuse.

Ning kuna ettepanek hõlmab isikuandmete töötlemist, võib see mõjutada üksikisiku põhiõigusi. Seda on aga eelnõu koostamisel silmas peetud ning võetud on kaitsemeetmed Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, eriti selle artiklis 8 sätestatud põhimõtete järgimise tagamiseks.

1.4.4. Tulemus- ja mõjunäitajad

Täpsustage, milliste näitajate alusel hinnatakse ettepaneku/algatuse elluviimist.

Süsteemi ajakohastamise käigus

SIS ajakohastatakse muudatustepanekute rakendamiseks pärast ettepaneku heakskiitmist ning tehniliste kirjelduste ja rakendussätete vastuvõtmist. Süsteemi ajakohastamise projekti haldamist koordineerib eu-LISA. Amet loob projektijuhtimise struktuuri ja esitab üksikasjaliku muudatuste rakendamise ajakava koos vahe-eesmärkidega, mis võimaldavad komisjonil tähelepanelikult jälgida ettepaneku rakendamist.

Erieesmärk: SISi ajakohastatud funktsioonide kasutuselevõtt 2020. aastal

Näitaja: läbivaadatud süsteemi põhjalik kasutuselevõttueelse testimise edukas lõpuleviimine.

Pärast süsteemi kasutuselevõttu

Pärast süsteemi kasutuselevõttu kannab korraldusasutus hoolt selle eest, et kehtestataks menetlused, mille abil jälgida SIS II toimimist, võrreldes tulemusi, kulutasuvust, turvalisust ja teenuste kvaliteeti seatud eesmärkidega. Kaks aastat pärast SISi kasutuselevõtmist ja pärast seda iga kahe aasta järel peab eu-LISA esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, mis käsitleb SISi kesksüsteemi ja sideinfrastruktuuri tehnilist toimimist, sealhulgas viimase turvalisust, ning täiendava teabe kahe- ja mitmepoolset vahetamist liikmesriikide vahel. Lisaks esitab eu-LISA päeva-, kuu- ja aastastatistikat, millest nähtub nii terviksüsteemi kui liikmesriikide kaupa logide arv hoiatusteate kategooria kohta, päringutabamuste arv hoiatusteate kategooria kohta aastas ja see, mitu korda SISis päringuid tehti ja mitu korda seda kasutati hoiatusteade sisestamiseks, ajakohastamiseks või kustutamiseks

Kolm aastat pärast SISi kasutuselevõtmist ja pärast seda iga nelja aasta järel annab komisjon SISi kesksüsteemi ja liikmesriikide vahelisele täiendava teabe kahe- ja mitmepoolsele vahetamisele üldhinnangu. Nimetatud üldhinnangus käsitletakse eesmärkide täitmisel saavutatud tulemusi, hinnatakse, kas algselt seatud ülesanded on endiselt asjakohased, ning analüüsitakse, kuidas kohaldatakse käesolevat määrust SISi kesksüsteemi osas, kas SISi kesksüsteem on turvaline ja millised tegurid võivad mõjutada selle toimimist tulevikus. Komisjon saadab hinnangu Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Erieesmärk – SISi kasutamine ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks.

Näitaja – eu-LISA koostatud statistilised aruanded hoiatusteade arvu ja liikmesriikide koostatud aruanded päringutabamuste arvu kohta võimaldavad komisjonil hinnata algatuse tulemusi ja mõju ning seda, kuidas liikmesriigid seda rakendavad.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendus

1.5.1. Lühivi või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused

1. Piirata ebaseaduslikku rännet, parandada tagasisaatmise süsteemi toimimist ning süvendada koostööd liikmesriikide pädevate asutuste vahel;
2. kindlustada üldsuse usaldus ELi rände- ja varjupaigapoliitika vastu ning pakkuda piisavat tuge kaitset vajavatele isikutele;
3. saavutada kogu ELis direktiivi 2008/115/EÜ kohaselt väljastatud tagasisaatmisotsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine rändeasutuste poolt kooskõlas ELi *acquis*'ga;

4. kontrollida pädevate asutuste tegevust tagasisaatmisotsuste täitmisel ja pakkuda neile paremat teavet meetmete võtmiseks;
5. pakkuda rohkem usaldusväärseid andmeid ja statistikat väljastatud tagasisaatmisotsuste arvu ja nende täitmise määra kohta;
6. sisestada SISI kõik direktiivi 2008/115/EÜ kohaselt väljastatud liikmesriikide tagasisaatmisotsused;
7. aidata liikmesriikidel välja selgitada kolmandate riikide kodanikud, kelle kohta on direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsus, ja nende kohta teavet vahetada.

1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus*

Ettepaneku eesmärki – luua süsteem, mis võimaldaks vahetada teavet liikmesriikides direktiivi 2008/115/EÜ sätteid järgides väljastatud tagasisaatmisotsuste kohta ja jälgida, kas kolmandate riikide kodanikud, kelle kohta need direktiivi 2008/115/EÜ kohased otsused käivad, on liikmesriikidest lahkunud – ei suuda liikmesriigid üksi piisavalt saavutada. Riikide immigratsioonisüsteemides tagasisaatmisotsuste kohta olevat teavet ei jagata süstemaatiliselt teiste liikmesriikidega. Seega ei ole teised liikmesriigid teadlikud kogu ELis, sealhulgas teistesse liikmesriikidesse ebaseaduslikult liikuvatest kolmandate riikide kodanikest, kelle kohta on tehtud tagasisaatmisotsus. Eriti tuleb rõhutada lisaväärtust, mida saadakse ELi tasandi süsteemist, millega on võimalik kõrvaldada teabelüngad tagasisaatmispoliitika valdkonnas, pidades silmas, et eri riikide eraldi süsteemidega ei ole see võimalik. Riiklike süsteemide kasutamisel jäävad püsima probleemid, mis tulenevad sellest, et tagasisaatmisotsuste haldamine on liikmesriikide vahel ühtlustamata. Tagasisaatmisotsuste sisestamine SISI annab ka teistele liikmesriikidele võimaluse teha kindlaks, kas kontrollitava isiku kohta on tehtud tagasisaatmisotsus(eid). Seega peitub ELi meetme lisaväärtus selles, et teiste liikmesriikide tehtud tagasisaatmisotsused muutuvad nähtavamaks.

Tagasisaatmisotsuseid ja sisenemiskeelde käsitlevate hoiatusteadete kandmine Schengeni infosüsteemi (SIS) parandab ka teabe kvaliteeti ning võimaldab kohapeal töötavatel ametnikel saada piisavalt ja õigeaegselt asjakohast, täpset ja hõlpsalt kasutatavas vormingus teavet. Lõppkasutajad saavad oma käsutusse parema teabe ning seeläbi tõhustatakse ELi meetmega oluliselt nende töökorralduslikke aspekte.

1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

1. Arendusetapp peaks algama alles pärast tehniliste ja operatiivnõuete täielikku kindlaksmääramist. SIS ei ajakohastata ette, kui on vastu võetud alusaktid, millega on kindlaks määratud selle otstarve, kohaldamisala, funktsioonid ja tehnilised üksikasjad;
2. Komisjon korraldas (ja korraldab ka praegu) pidevaid konsultatsioone asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas komiteemenetluse raames SISVISi komitee ja tagasisaatmisdirektiivi kontaktrühma liikmetega. Arutelud toimusid mitmel SISVISi komitee koosolekul (10. mai 2016 ja 30. juuni 2016) ja tagasisaatmisdirektiivi kontaktrühmas (16. november 2015 ning 18. märts ja 20. juuni 2016). 5. veebruaril 2016 korraldati SISVISi komitee ja tagasisaatmisdirektiivi kontaktrühma liikmete ühisseminar.
3. Komisjon palus abi ka välisekspertidelt. Nende seisukohti on käesolevas ettepanekus arvesse võetud.

- 2015. aasta oktoobris algatas komisjon välisuuringu,⁴⁵ et analüüsida, kas oleks teostatav ning millist tehnilist ja operatiivset mõju avaldaks SISi raames kogu ELi hõlmava andmevahetus- ja otsuste täitmise jälgimise süsteemi loomine tagasisaatmisotsuste kohta. Uuring valmis 2016. aasta aprillis.

1.5.4. Kooskõla ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Käesolev ettepanek tugineb direktiivile 2008/115/EÜ, millega kehtestatakse liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise ühised nõuded ja kord, ning on sellega kooskõlas. Sellega püütakse parandada pädevate asutuste poolt direktiivis 2008/115/EÜ sätestatud menetluste kohaselt väljastatud tagasisaatmisotsuste nähtavust ja täitmist. Muutes tagasisaatmisotsuste kandmise SISi kohustuslikuks, aitab ettepanek kaasa nende täitmisele.

Käesolev ettepanek on tihedalt seotud ka järgmiste ELi poliitikavaldkondade ja komisjoni seadusandlike ettepanekutega.

1. Tõhus ELi tagasisaatmispoliitika. Eesmärk on täiustada ELi süsteemi, mille raames saadetakse tagasi kolmandate riikide kodanikud, kellel ei ole õigust viibida liikmesriikide territooriumil. See aitab vähendada ELi ebaseadusliku sisserände stiimuleid ja see kuulub Euroopa rände tegevuskava peaesmärkide hulka.

2. EURODAC ja Dublini süsteem. Tagasisaatmisotsuste kandmine SISi aitab liikmesriikidel jälgida, kas tagasilükkava otsuse saanud varjupaigataotlejad on lahkunud tagasisaatmisotsuse kohaselt liikmesriikide territooriumilt ja pöördunud tagasi kolmandasse riiki. See täiendab ka komisjoni ettepanekut laiendada EURODACi kasutamist selleks, et tuvastada ebaseaduslikult riigis viibivad kolmandate riikide kodanikud, kes ei taotle varjupaika ja kes võivad ELis märkamatuult liikuda;

3. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem. Uue määrusega täiendatakse komisjoni ettepanekut luua riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem ning kasutada seda viibimisaja ületajate avastamiseks ja tuvastamiseks (liikmesriikide territooriumil);

4. Schengeni piirieskirjad. Käesoleva ettepanekuga lisatakse Schengeni piirieskirjadesse⁴⁶ kohustus kontrollida asjakohaste andmebaaside abil järjekindlalt kolmandate riikide kodanikke nende väljumisel.

5. Komisjoni ettepanek, mis käsitleb Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist riigipiiri ületamise kontrolli valdkonnas ja millega tunnistatakse kehtetuks määruse (EÜ) nr 1987/2006. Ettepanekuga lisatakse sätteid SISi sisenemiskeelu kandmise kohta pärast asjaomase kolmanda riigi kodaniku tagasisaatmist.

⁴⁵ Study on the feasibility and implications of setting up within the framework of the Schengen Information System an EU-wide system for exchanging data on and monitoring compliance with return decisions <https://bookshop.europa.eu/en/study-on-the-feasibility-and-implications-of-setting-up-within-the-framework-of-the-schengen-information-system-an-eu-wide-system-for-exchanging-data-on-and-monitoring-compliance-with-return-decisions-pbDR0116353/>

⁴⁶ COM(2015) 670 final.

1.6. Meetme kestus ja finantsmõju

- Piiratud kestusega** ettepanek/algatus
  - Ettepanek/algatus hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
  - Finantsmõju avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA
- Piiramatu kestusega** ettepanek/algatus
  - Rakendamise käivitumisperiod on ajavahemik 2018–2020,
  - millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viisid⁴⁷

- Otsene eelarve täitmine** komisjoni poolt
  - komisjoni talituste, sealhulgas tema töötajate kaudu liidu delegatsioonides;
  - rakendusametite kaudu
- Eelarve täitmine **koostöös liikmesriikidega**
- Kaudne eelarve täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:
  - kolmandatele riikidele või nende poolt määratud asutustele;
  - rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (täpsustada);
  - Euroopa Investeerimispanngale (EIP) ja Euroopa Investeerimisfondile (EIF);
  - finantsmääruse artiklites 208 ja 209 nimetatud asutustele;
  - avalik-õiguslikele asutustele;
  - avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;
  - liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;
  - isikutele, kellele on delegeeritud ELi lepingu V jaotise kohaste ÜVJP erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
  - *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

Komisjon vastutab poliitika üldise haldamise eest ja eu-LISA vastutab süsteemi väljatöötamise, käitamise ja hooldamise eest.

Ka käesoleva ettepaneku suhtes kohaldatakse sideinfrastruktuuriga seotud kulusid (siseasjade peadirektoraadi assigneeringud), millele on osutatud järgmistele ettepanekutele lisatud finantsselgitustes: määrus, mis käsitleb **Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist riigipiiri ületamise kontrolli valdkonnas**,⁴⁸ ja määrus, mis käsitleb **Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalas koostöös**⁴⁹. Käesolevas ettepanekus esitatud kulud tekivad lisaks

⁴⁷ Eelarve täitmise viise on üksikasjalikult kirjeldatud ja viited finantsmäärusele esitatud veebilehel BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

⁴⁸ ELT L ...

⁴⁹ ELT L ....

kuludele, mis tulenevad eespool nimetatud ettepanekutest, kuna SIS on üks terviklik infosüsteem.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Täpsustage sagedus ja tingimused.

Kohaldatakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist riigipiiri ületamise kontrolli valdkonnas käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku artikli 54 lõikeid 7 ja 8 läbivaatamise ja järelevalve kohta.

Komisjon, liikmesriigid ja amet jälgivad ja kontrollivad korrapäraselt SISi kasutamist, et tagada selle tõhus ja tulemuslik toimimine ka tulevikus. Käesolevas ettepanekus sisalduvate tehniliste ja operatiivsete meetmete rakendamisel abistab komisjoni komitee.

eu-LISA peab iga kahe aasta järel esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande SISi, SISi tegevust toetava sideinfrastruktuuri ning liikmesriikidevahelise täiendava teabe kahe- ja mitmepoolsele vahetamise tehnilise toimimise, sealhulgas turvalisuse kohta.

Lisaks tuleb komisjonil iga nelja aasta tagant anda üldhinnang SISile ja liikmesriikide vahelisele teabevahetusele ning teavitada selle tulemustest ka Euroopa Parlamenti ja nõukogu. Üldhinnangus

- a) käsitletakse eesmärkide täitmisel saavutatud tulemusi;
- b) hinnatakse, kas algselt seatud ülesanded on endiselt asjakohased;
- c) analüüsitakse, kuidas kohaldatakse käesolevat määrust SISi kesksüsteemi osas,
- d) hinnatakse SISi kesksüsteemi turvalisust;
- e) analüüsitakse tegureid, mis võivad mõjutada süsteemi toimimist tulevikus.

2.2. Peale selle peab eu-LISA nüüd esitama päeva-, kuu- ja aastastatistikat SISi kasutamise kohta, mis võimaldab jälgida SISi toimimist ja võrrelda selle tulemusi seatud eesmärkidega. Haldus- ja kontrollisüsteem

2.2.1. Tuvastatud ohud

Kindlaks on tehtud järgmised ohud.

1. eu-LISA-l võib tekkida raskusi käesolevast ettepanekust tulenevate muudatuste haldamisel paralleelselt käimasolevate muudatustega (nt SISis sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteemi rakendamine) ja tulevaste muudatustega (nt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem, ETIAS ja EURODAC-süsteemi ajakohastus). Seda riski saaks vähendada, kui anda eu-LISA-le piisavalt töötajaid ja vahendeid nende ülesannete täitmiseks ja selle töövõtja tegevuse jooksvaks juhtimiseks, kellega on sõlmitud töökorras hoidmise leping.

2. Liikmesriikide raskused.

2.1 Rahalised raskused, kuna rakendamiseks tuleb liikmesriikidel teha investeeringuid. Seda riski saaks vähendada, pakkudes liikmesriikidele ELi rahalisi vahendeid näiteks Sisejulgeolekufondi piiride komponendist.

2.2 Riiklikud süsteemid peavad vastama kesksetele nõuetele ja sel teemal arutelude pidamine liikmesriikidega võib põhjustada viivitusi väljatöötamisel. Seda ohtu saab leevendada, kaasates liikmesriigid juba varakult, et tagada õigeaegne tegutsemine.

2.3 Riigisisesest tegevuskorrast tulenevad riskid

2.3.1 Tagasisaatmisotsuseid ei sisestata, ajakohastata ega kustutada õigeaegselt:

- mehhanism, millega kontrollitakse, kas isik, kelle kohta on väljastatud tagasisaatmisotsus, ka tegelikult pöördub tagasi vabatahtliku lahkumise tähtaja jooksul, toimib ainult siis, kui tagasisaatmisotsust käsitlev hoiatusteade sisestatakse SISi kohe pärast tagasisaatmisotsuse väljastamist;
- kui SIS ei ole välispiiril ajutiselt kasutatav või inimliku eksimuse tõttu, võib juhtuda, et isiku lahkumist ei registreerita, st pärast asjaomase isiku lahkumist jääb tagasisaatmist käsitlev hoiatusteade SISi üles ja sisenemiskeeldu käsitlevat hoiatusteadet ei sisestata. Seda riski saab vähendada, andes sisenemispunktide piirivalvureile tagasisaatmist käsitlevatele hoiatusteadetele juurdepääsu õiguse, et nad näeksid hoiatusteadet sisenemise ajal ja saaksid päringutabamuse saamise korral võtta ühendust pädevate asutustega edasise tegevuse kindlaksmääramiseks.

2.2.2. Teave loodud sisekontrollisüsteemi kohta

SISi kesksete osade eest vastutab eu-LISA. Selleks et võimaldada paremini jälgida SISi kasutamist rändesurve suundumuste, piirihalduse ja kuritegevuse analüüsimiseks, peaks ametil olema võimalus töötada välja tipptasemel võimekus statistiliste aruannete koostamiseks liikmesriikidele ja komisjonile.

eu-LISA raamatupidamisaruanded esitatakse heakskiitmiseks Euroopa Kontrollikojale ja nende suhtes kohaldatakse eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlust. Komisjoni siseauditi talitus teeb auditid koostöös ameti siseaudiitoriga.

2.2.3. Kontrolliga kaasnevate kulude ja sellest saadava kasu hinnang ning veariski taseme prognoos

Ei ole asjakohane

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Täpsustage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed.

Pettuste vastu võitlemise meetmed on sätestatud määruse (EL) nr 1077/2011 artiklis 35 järgmiselt:

1. Pettuse, korrupsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu võitlemisel kohaldatakse määrust (EÜ) nr 1073/1999.
2. Amet ühineb institutsioonidevahelise kokkuleppega, milles käsitletakse Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) sisejuurdlust, ja kehtestab viivitamata kõigi ameti töötajate suhtes kohaldatavad asjakohased sätted.
3. Rahastamisotsustes ning neist tulenevates lepingutes ja rakendusaktides sätestatakse selgesõnaliselt, et kontrollikoda ja OLAF võivad vajaduse korral teostada ameti rahaliste vahendite saajate ning rahaliste vahendite eraldamise eest vastutavate isikute juures kohapealseid kontrolle.

Kooskõlas nimetatud sättega võeti 28. juunil 2012 vastu õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks loodud Euroopa ameti haldusnõukogu otsus, milles käsitletakse nende sisejuurdluste tingimusi, mida tehakse seoses pettuse, korrupsiooni või mis tahes muu ELi finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevusega.

Kohaldatakse rände ja siseasjade peadirektoraadi pettuse ennetamise ja avastamise strateegiat.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneeringute liik	Rahaline osalus			
	Rubriik 3 „Turvalisus ja kodakondsus“	Liigendatud/liigendamata ⁵⁰ .	EFTA riigid ⁵¹	Kandidaatriigid ⁵²	Kolmandad riigid	Rahaline osalus finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
	18.0207 Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Amet (eu-LISA)	Liigendatud	EI	EI	JAH	EI

⁵⁰ Liigendatud assigneeringud / liigendamata assigneeringud.

⁵¹ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁵² Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Hinnanguline mõju kuludele

3.2.1. Üldine hinnanguline mõju kuludele

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	3	Julgeolek ja kodakondsus
---	---	--------------------------

eu-LISA			Aasta 2018	Aasta 2019	Aasta 2020	KOKKU
• Tegevusassigneeringud						
Jaotis 1: Personalikulud	Kulukohustused	(1)	0,070	0,070	0,070	0,210
	Maksed	(2)	0,070	0,070	0,070	0,210
Jaotis 2: Infrastruktuuri- ja tegevuskulud	Kulukohustused	(1a)	0	0	0	0
	Maksed	(2a)	0	0	0	0
Jaotis 3: Tegevuskulud	Kulukohustused	(1a)	2,520	0,447	0,447	3,414
	Maksed	(2a)	1,008	1,959	0,447	3,414
eu-LISA assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=1+1 a +3	2,590	0,517	0,517	3,624
	Maksed	=2+2a +3	1,078	2,029	0,517	3,624

• Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)				
	Maksed	(5)				
• Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU	rahastatavad	(6)				
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	=4+ 6				

RUBRIIGI <...> assigneeringud KOKKU	Maksed	=5+ 6					
--	--------	-------	--	--	--	--	--

Juhul kui ettepanek/algatus mõjutab mitut rubriiki:

• Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)				
	Maksed	(5)				
• Eriprogrammide vahenditest haldusassigneeringud KOKKU	rahastatavad	(6)				
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU (võrdlussumma)	Kulukohustused	=4+ 6	2,590	0,517	0,517	3,624
	Maksed	=5+ 6	1,078	2,029	0,517	3,624

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	5	Halduskulud
---	----------	-------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vrdpunkt 1.6)			KOKKU
Peadirektoraat: <.....>									
• Personalikulud									
• Muud halduskulud									
<.....> peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud								

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 5 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustused kokku = maksed kokku)								
---	---------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta N ⁵³	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vrd punkt 1.6)			KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–5 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused								
	Maksed								

⁵³ Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist.

3.2.2. Hinnanguline mõju eu-LISA tegevusassigneeringutele

- Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid	↓	Väljundi liik ⁵⁴	Keskmine kulu	Aasta 2018		Aasta 2019		Aasta 2020		Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vrd punkt 1.6)						KOKKU					
				VÄLJUNDID																	
				Ž	Kulu	Ž	Kulu	Ž	Kulu	Ž	Kulu	Ž	Kulu	Ž	Kulu	Ž	Kulu	Ž	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1 ⁵⁵ Kesküsteemi arendamine																					
Töövõtja				1	0,770													0,770			
Tarkvara				1	1,500													1,500			
Riistvara				1	0,250													0,250			
Erieesmärk nr 1 kokku					2,520													2,520			
ERIEESMÄRK nr 2 Kesküsteemi hooldus																					
Töövõtja				1	0	1	0,078	1	0,078									0,156			
Tarkvara				1	0	1	0,225	1	0,225									0,450			
Riistvara				1	0	1	0,075	1	0,075									0,150			
Erieesmärk nr 2 kokku					0		0,378		0,378									0,756			

⁵⁴ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (nt rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁵⁵ Vastavalt punktis 1.4.2 nimetatud erieesmärkidele.

ERIEESMÄRK nr 3 Koosolekud/koolitus																
Koolitus			1	0,069	1	0,069										0,138
Erieesmärk nr 3 kokku				0,069		0,069										0,138
KULU KOKKU		2,520		0,447		0,447										3,414

3.2.3. Hinnanguline mõju eu-LISA inimressurssidele

3.2.3.1. Kokkuvõte

- Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2018	Aasta 2019	Aasta 2020	KOKKU
--	---------------	---------------	---------------	-------

Ametnikud (AD palgaastmed)				
Ametnikud (AST palgaastmed)				
Lepingulised töötajad	0,070	0,070	0,070	0,210
Ajutised töötajad				
Riikide lähetatud eksperdid				
KOKKU	0,070	0,070	0,070	0,210

Värbamine on kavandatud 2018. aasta jaanuariks. Kõik töötajad peavad olema valmis tööle asuma 2018. aasta alguses, et arendustööga saaks alustada ajavaruga, mis tagaks tööerakendamise 2020. aastal. Kõnealust lepingulist töötajat on vaja nii projekti rakendamise kui ka pärast tööerakendamist operatiivtoe ja hoolduse vajadusi silmas pidades. Tema ülesanded oleksid:

- projektirühma liikmena toetada projekti rakendamist, sealhulgas järgmist: nõuete ja tehnilise kirjelduse määratlemine, rakendamise ajal liikmesriikidega koostöö tegemine ja nende toetamine, liidese juhenddokumendi uuendamine, lepinguliste tarnete kontroll, dokumentide koostamine ja ajakohastamine jne;
- toetada koostöös töövõtjaga süsteemi tööerakendamisel üleminekumeetmeid (versioonide järeltoimingud, tegevusprotsessi uuendused, koolituse (sh koolitustegevus liikmesriikides)) jms;
- toetada pikaajalisi meetmeid, tehnilise kirjelduse kindlaks määramist, lepingulisi ettevalmistusi nii süsteemi ümberkorraldamise olukorras kui ka siis, kui SISi töökorras hoidmise lepingut on vaja täiendavate (tehniliste või eelarveliste) muudatustega arvestamiseks kohandada;
- võimaldada pärast kasutuselevõtmist pideva hoolduse ja talituse ajal teise taseme tuge.

Tuleb märkida, et lisaks uuele täistööajale taandatud lepingulise töötaja kohale on sisemeeskondades ametikohti, mida on kavas kasutada teiste projektide ja

meetmete elluviimiseks ning projektide ja lepinguliste meetmete ja eelarveliste järel- ja tegevusmeetmete elluviimiseks. Lepingulise töötaja ametikoht luuakse ja leping sõlmitakse piisavalt pikaks ajaks, et tagada tegevuspidevus, ning ka pärast projekti lõppu on kasutatakse tegevustoe pakkumisel samu erialatöötajaid. Lisaks sellele on tegevustoe osutamiseks vaja juurdepääsu töökeskkonnale, mida töövõtjatele ega koosseisuvälistele töötajatele ei saa võimaldada.

3.2.3.2. Hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

hinnang täistööaja ekvivalendina

	Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aas ta N+ 3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajasta da kogu finants mõju kestust (vrd punkt 1.6)
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)					
XX 01 01 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)					
XX 01 01 02 (delegatsioonides)					
XX 01 05 01 (kaudne teadustegevus)					
10 01 05 01 (otsene teadustegevus)					
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁵⁶					
XX 01 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditud tööjõud)					
XX 01 02 02 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)					
XX 01 04 yy ⁵⁷	- peakorteris				
	- delegatsioonides				
XX 01 05 02 (lepingulised töötajad, renditud tööjõud ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)					
10 01 05 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditud tööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)					
Muud eelarvead (täpsustage)					
KOKKU					

XX osutab asjaomasele poliitikavaldkonnale või eelarvejaotisele.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate ümberpaigutamise teel peadirektoraadi sisesealt. Vajaduse korral võidakse personali täiendada meedet haldavale peadirektoraadile iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	
--------------------------------	--

⁵⁶ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditud tööjõud; noored eksperdid delegatsioonides.

⁵⁷ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised „B...A“ read).

Koosseisuvälised töötajad	
---------------------------	--

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

- Ettepanek/algatus on kooskõlas kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga
- Ettepanekuga/algatusega kaasneb mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi ümberplaneerimine

Vaadatakse läbi ka Sisejulgeolekufondi koosseisus oleva e-piiride rahastamispaketi ülejäänud osa, et oleks võimalik teostada käeolevast ettepanekust tulenevad muudatused. Sisejulgeolekufondi välispiiride ja viisade rahastamisvahendi määrus näeb ette rahastamisvahendi, mis hõlmab e-piiride paketi rakendamise eelarvet. Artiklis 5 on sätestatud, et programmi kaudu rakendatakse 791 miljonit eurot rändevoogude juhtimist ELi välispiiril toetavate IT-süsteemide käivitamiseks artiklis 15 sätestatud tingimustel. Sellest 791 miljonist eurost on 480 miljonit eurot nähtud ette riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi väljatöötamiseks ja 210 miljonit eurot Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) väljatöötamiseks. Ülejäänud 100,828 miljonit eurot kasutatakse osaliselt selleks, et katta käesoleva ettepanekuga ettenähtud muudatustega seotud kulud.

- Ettepanek/algatus eeldab paindlikkusinstrumendi kohaldamist või mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamist.

Selgitage vajalikku toimingut, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

- Ettepanek/algatus ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist.
- Ettepanek/algatus hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vrd punkt 1.6)			Kokku
Täpsustage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
  - omavahenditele
  - mitmesugustele tuludele

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida:	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁵⁸					Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vrd punkt 1.6)		
		Aasta 2018	Aasta 2019	Aasta 2020	Aasta 2021				
Artikkel 63 13		p.m	p.m	p.m	p.m				

Mitmesuguste sihtotstarbeliste tulude puhul täpsustage, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

18 02 08 (Schengeni infosüsteem), 18 02 07 (eu-LISA)

Täpsustage tuludele avalduva mõju arvutusmeetod.

Eelarve sisaldab Schengeni *acquis* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega meetmetega ühinenud riikide osamaksu.

⁵⁸

Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud, suhkrumaks) korral tuleb näidata netosummad, st brutosumma, milles on lahutatud 25 % kogumiskuludena.